

Resultat CAN 2023

Skolelevs drogvanor

Samhällsmedicin och CAN
Utredare Susanna Mixter

susanna.mixter@regiongavleborg.se

Innehåll

- Om CAN & Om Skolelevers drogvanor
- Antal svar & svarsfrekvens
- Resultat 2023
- Dashboard
- Att analysera och använda resultatet (från SKR och RKA)
- Kommunikation

Om CAN och *Skolelevers drogvanor*

Om CAN

- Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning,
- Oberoende nationellt kompetenscentrum inom ANDT-området.
- Uppdrag: att sprida kunskap om konsumtions- och skadeutvecklingen av alkohol och andra droger i samhället.
- <https://www.can.se/> →

The image shows a screenshot of the CAN website. At the top left is the logo 'C.A.N' in white on a dark blue background. To the right are two navigation links: 'Publikationer' and 'Undersökningar'. The main heading is 'Vi sprider fakta om alkohol och andra droger i samhället' in large, bold, dark blue font. Below this is a paragraph of text: 'CAN är ett nationellt kompetenscentrum med undersökningar, forskning och kunskapshöjande insatser om alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel.' At the bottom right is a dark blue button with the text 'LÄS MER OM VAD VI GÖR →' in white.

C.A.N

Publikationer Undersökningar

Vi sprider fakta om alkohol och andra droger i samhället

CAN är ett nationellt kompetenscentrum med undersökningar, forskning och kunskapshöjande insatser om alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel.

LÄS MER OM VAD VI GÖR →

Om Skolelevers drogvanor

I Sverige har undersökningar om skolelevers ANDT-erfarenheter genomförts på nationell nivå sedan 1971 i årskurs 9 och sedan 2004 i gymnasiet årskurs 2 – varje år.

I Gävleborg har undersökningen genomförts i årskurs 9 sedan 1996 och i gymnasiet årskurs 2 sedan 1998 – var tredje år.

Genomförs också i andra länder, ex ESPAD (ca 40 europeiska länder), vart fjärde år sedan 1995. En ny rapport från 2019 års undersökning släpptes 12/11: [läs den här](#).

Liknande undersökningar görs även i svenska kommuner och regioner av CAN

Årskurs 9, 2020

Syftet med denna undersökning är att öka kunskapen om ungas erfarenheter av bland annat alkohol, tobak och narkotika. Genom att svara på frågorna hjälper du oss att få reda på mer om hur unga människor har det idag. Undersökningen är anonym, det betyder att ingen vet vem du är och vad du har svarat.

Besvara frågorna genom att sätta kryss för det alternativ som stämmer bäst för dig. Markera bara ett svarsalternativ per fråga om inget annat anges. Om det är någon enskild fråga som du inte kan eller vill besvara kan du hoppa över den. När du fyllt i formuläret stoppar du det i kuvertet och klistrar igen det. Det är viktigt att du har ett eget kuvert för ditt formulär. Vi använder bara formulär som ligger i separata kuvert. Vill du inte delta lägger du formuläret obesvarat i kuvertet. För att bevara din anonymitet skickas kuverten öppnade till CAN.

Stort tack för din medverkan!

1 Är du...?

- Man
 Kvinna
 Annan könsidentitet

1b I vilken kommun bor du?

Räkna inte med eventuellt tillfälligt boende pga studierna.

- Bollnäs Ljusdal Sandviken
 Gävle Nordanstig Söderhamn
 Hofors Ockelbo Älvkarleby
 Hudiksvall Ovanåker

2 Har du fyllt 16 år?

- Ja
 Nej

Annan kommun: _____

3 Har dina föräldrar/vårdnadshavare studerat på universitet eller högskola?

Markera en ruta på varje delfråga.

	Ja	Nej	Vet ej
a) Pappa/annan vårdnadshavare	☐	☐	☐
b) Mamma/annan vårdnadshavare	☐	☐	☐

4 Hur nöjd är du vanligtvis med...

Markera en ruta på varje delfråga.

Mycket nöjd	Nöjd	Varken nöjd eller missnöjd	Miss- nöjd	Mycket missnöjd
----------------	------	-------------------------------	---------------	--------------------

Hur genomförs undersökningen?

Totalundersökning – samtliga elever i årskurs 9

- Datasamlingen pågick vårterminen
- Endast webbenkät
- Enkäterna fylls i under skrivningsliknande former
- Information om att deltagandet är frivilligt
- Undersökningen är anonym
- I största möjliga mån minska störande moment

Tillförlitlighet

- Underskattar eller överskattar konsumtionen
- Lärare på plats för att motverka störande moment
- Gräns på 30 individer på Samhällsmedicin (CAN:s gräns är 50 individer)
- Totalundersökning
- Undersökning av elevbortfall 1993: påverkade inte ursprungliga resultaten nämnvärt.
- Undersökning av klassbortfall 2014: Undersökningen var representativ trots att alla klasser inte deltog.
- CAN utför kvalitetstester

Enkäter med uppenbart överdrivna, oseriösa eller mycket få svar sorteras bort:

- **Filter 1:** Ej svar på minst fem av nio centrala frågor
- **Filter 2:** Uppenbart överdrivna svar; använt alla narkotikapreparat
- **Filter 3:** Angett det högsta svarsalternativet på frågor om problem i samband med alkohol
- **Filter 4:** Överdriven alkoholkonsumtion (100 liter ren alkohol/år).
 - Konsumtion mellan 51 och 100 liter ren alkohol/år justeras ner till 50 liter

Tillförlitlighet

ESPAD Validity study (2015)

Undersökte tillförlitligheten i studien som genomförs i Europa, undersökningen liknar Skolelevers drogvanor bortsett från att frågorna skiljer sig något.

- 80 % tyckte det var intressant att svara på frågorna
- Runt 90 % tyckte att det var väldigt eller ganska enkelt att svara på frågorna om användning och konsumtion av de olika substanserna.
- 98 % svarade att de svarat ärligt på frågorna
- Svårigheter att förstå frågor om alkohol eller droger berodde oftast på att eleven inte använde substanserna och därför inte visste vad de betydde.
- I den europeiska skolundersökningen har man inkluderat ett påhittat preparat Väldigt få, 0.7%, angav att de använt preparatet år 2011.

Hur många gånger (om någonsin) har du använt något av följande medel?

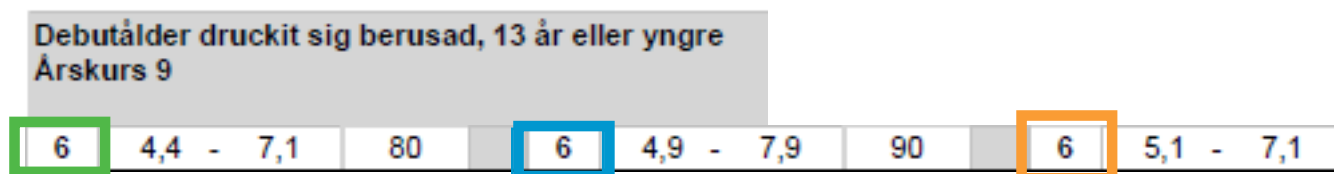
Markera en ruta på varje rad.

	Antal gånger			
	0	1-2	3-5	6-9
a) Lugnande medel eller sömnmedel (utan läkares ordination)	☐	☐	☐	☐
b) Amfetamin	☐	☐	☐	☐
c) LSD eller andra hallucinogener	☐	☐	☐	☐
d) Crack	☐	☐	☐	☐
e) Kokain	☐	☐	☐	☐
f) Relevin	☐	☐	☐	☐
g) Heroin	☐	☐	☐	☐
h) Hallucinogena svampar	☐	☐	☐	☐
i) GHB	☐	☐	☐	☐
j) Anabola steroider	☐	☐	☐	☐
k) Injicerat narkotika med spruta (t ex heroin, kokain, amfetamin)	☐	☐	☐	☐
l) Läkemedel tillsammans med alkohol för att bli påverkad/berusad	☐	☐	☐	☐
m) Spice eller liknande rökmixar	☐	☐	☐	☐

Källa: CAN (2017)

Analys av resultatet Samhällsmedicin vs CAN

- Samhällsmedicin redovisar enbart andelar fördelat på faktiska svar. (Ej svar/missing value exkluderas)
- Andel som svarat ja av dem som svarat på frågan.

CAN redovisar alla *svarsalternativ*. Andel som svarat ja av alla som svarat på enkäten, inklusive de som inte svarat på frågan.

Tabell 62a. Berusningsdebut 13 års ålder eller yngre. Procentuell fördelning efter boendekommun i Region Gävleborg, årskurs 9.

		Nej	Ja	Ej svar				
Region Gävleborg		86	5	9				
Region Gävleborg	Pojkar	85	5	10				
	Flickor	87	6	7				

I praktiken innebär det att CAN presenterar något lägre andelar, men skillnaden är liten.

Redovisningar från Samhällsmedicin 2023

- Bildspel för kärnindikatorer på kommunnivå samt riksnivå
- Dashboard: Gymnasiet år 2: 1998-2022 och Årskurs 9: 1996-2023
 - Tabell: kommuner, länet, riket.
Andelar, konfidensintervall, beräknat antal, antal svarande.
Uppdelat på flickor, pojkar och samtliga.
 - Diagram: Kommunbilder, kommunjämförelser, jämförelse mellan årskurser.
 - Grafer: Kommunjämförelser, jämförelse mellan årskurser och jämförelse av indikatorer.
- Skolprofiler (Bollnäs, Gävle, Hudiksvall, Sandviken)
- Rapport i Powerpoint

Redovisningar från CAN

- Rapporten *ANDTS-undersökning i Gävleborgs län, 1 årskurs 9, 2023*
- Fakta om undersökningen, metodfrågor, bortfall, att tolka resultatet
- Resultat för länet jämfört med riket på vissa nyckelvariabler
- Bilagor:
 - Enkätformuläret
 - 2 tabellbilagor som visar resultatet för alla frågor på länsnivå

Förändring från tidigare år:
Endast resultat på länsnivå
från CAN

Boendekommun kompletterat med skolkommun

Resultatet presenteras utifrån boendekommun. För att använda så mycket som möjligt av materialet har det dock kompletterats med skolkommun i de fall där individen inte angett boendekommun eller där individen bor utanför Gävleborgs län, men går i skolan i någon av länets kommuner.

En kommuns resultat baseras alltså främst på de som angett kommunen som boendekommun men också på de som inte angett boendekommun och som har kommunen som skolkommun. Det är dock en liten andel som inte angett boendekommun.

Könstillhörighet

I enkäten får individen ange om hen är pojke, flicka eller har annan könsidentitet. I redovisningen är resultatet uppdelat på pojkar, flickor och samtliga. Det är få individer som svarat annan könsidentitet, därför redovisas de inte enskilt. I gruppen samtliga ingår dock *alla* respondenter: pojkar, flickor, annan könsidentitet och de som inte svarat på könsfrågan.

Svarsfrekvens

Svarsfrekvensen kan variera mellan olika frågor. Därför kan en kommun i en fråga uppfylla nivån för redovisning med 30 svarande men i en annan fråga inte göra det.

Små tal och konfidensintervall

Små tal – anonymitet och generella slutsatser

- Det är viktigt att komma ihåg är att individens identitet inte ska kunna röjas av att små tal redovisas. Små tal påverkar också den statistiska säkerheten och man bör vara försiktig med att dra generella slutsatser. En individ mer eller mindre som svarat på ett specifikt sätt skulle kunna placera en kommun över eller under länsgenomsnittet. Samhällsmedicin redovisar endast resultat där minst 30 individer har svarat.

Konfidensintervall och signifikans

- Ett konfidensintervall används för att uppskatta osäkerheten i ett skattat värde. Den övre och den nedre gränsen i intervallet markerar inom vilket intervall som det "sanna" värdet befinner sig. I tabellerna redovisas ett konfidensintervall på 95 procentsnivå. Det är 95 procents sannolikhet att det sanna värdet täcks in av intervallet.
- Om konfidensintervallen inte överlappar med varandra innebär det att skillnaden mellan olika grupper är statistiskt säkerställd (signifikant).
- När olika grupper har konfidensintervall som överlappar innebär det att vi inte vet om värdena skiljer sig från varandra, skillnaden är inte statistiskt signifikant.
- Vid få respondenter blir osäkerheten större, vilket resulterar i breda konfidensintervall.

Andelen alkoholkonsumenter
Konfidensintervallen *överlappar*
= inte statistiskt säkerställd ökning

		Samtliga Procent	Lägre konfidens intervall	Högre konfidens intervall	Beräknat antal	Antal svarande
Länet	2019	75	73	76	2340	2092
	2016	77	75	79	2370	1789

Andel som druckit smuggelsprit
Konfidensintervall *överlappar inte*
= statistisk säkerställd ökning

		Samtliga Procent	Lägre konfidens intervall	Högre konfidens intervall	Beräknat antal	Antal svarande
Länet	2019	36	34	38	1090	1997
	2016	28	26	30	810	1705

Källa: Samhällsmedicin, Region Gävleborg och CAN

Antal svar och svarsfrekvens 2023

Antal svarande åk 9 2023

Kommun	Pojkar (antal och andelar)	Flickor (antal och andelar)	Totalt*
Bollnäs	112 (52)	94 (44)	215
Gävle	463 (53)	377 (43)	872
Hofors	34 (60)	20 (35)	57
Hudiksvall	147 (45)	165 (51)	325
Ljusdal	68 (39)	93 (54)	173
Nordanstig	47 (57)	34 (42)	82
Ockelbo	27 (68)	11 (28)	40
Ovanåker	47 (48)	45 (46)	98
Sandviken	84 (48)	76 (43)	176
Söderhamn	105 (50)	97 (46)	211
Länet	1135 (50)	1012 (45)	2250*

*inklusive elever som angett annan könsidentitet eller ej angett svar.

Svarsfrekvens åk 9 2023

Kommuner	Antal elever i Åk 9 läsår 22/23*	Antal svar enkäten	Svarsfrekvens 2023	Svarsfrekvens 2020
Bollnäs	298	215	72%	56%
Gävle	1194	872	73%	69%
Hofors	89	57	64%	70%
Hudiksvall	490	325	66%	44%
Ljusdal	246	173	70%	38%
Nordanstig	78	82	105%**	39%
Ockelbo	49	40	81%	7%
Ovanåker	136	98	72%	44%
Sandviken	447	176	40%	66%
Söderhamn	276	211	77%	51%
Totalt	3303	2250	69%	57%

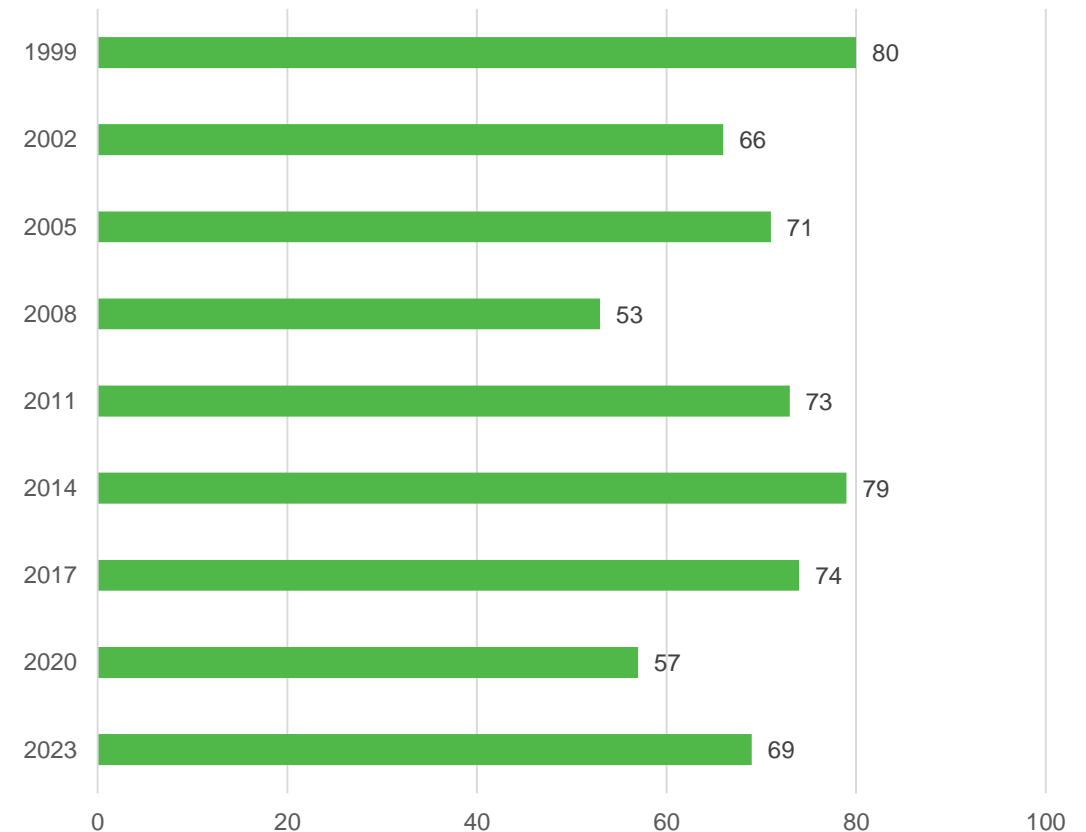
*Skolverkets statistik för antal elever i årskurs 9 läsåret 2022/2023

**Att svarsfrekvensen var över 100 % kan bero på att elevantalet ändrats under läsåret och/eller att elever som går i skola någon annanstans ingår i kommunresultatet,

Svarsfrekvensen* över tid i länet

- Svarsfrekvensen har varierat över tid i länet
- Corona-pandemin kan ha bidragit till att fler än vanligt varit frånvarande från skolan under 2020
- Kan vara slumpmässigt vilka som är frånvarande, men det kan också vara vissa grupper som är mer frånvarande
- Generellt är frånvaro (särskilt ogiltig frånvaro) förknippat med högre riskbeteende. Exempelvis kan man se en korrelation mellan skolkniv och alkoholkonsumtion (Se Samhällsmedicins rapport [Skolelevers drogvanor i Gävleborg 2019](#))
- Bortfallsundersökningar från CAN visar dock att det totala resultatet påverkas mycket lite även om de frånvarande läggs till i resultatet

Svarsfrekvens över tid i procent

*Svarsfrekvensen är antalet elever som besvarat CAN-undersökningen dividerat med antalet elever som började årskurs 9 under föregående hösttermin. Totala antalet elever i en kommun kan därför ha minskat/ökat vid tillfället för enkäten.

Elever i undersökningen och elevbortfall Åk 9 2023

	Gävleborgs län		Riket	
Årskurs 9	Antal	Andel %	Antal	Andel %
Elever i urvalet	3283	-	8672	-
Elever i deltagande klasser	2961	-	6715	-
Elever i resultatredovisningen	2250	-	5181	-
Frånvarande elever	681	23	1459	22
Elever som aktivt avstått från att delta	2	0	3	0
Elevbortfall, totalt	683	23	1462	22
Bortfiltrerade enkäter	28	1	72	1

Resultat 2023

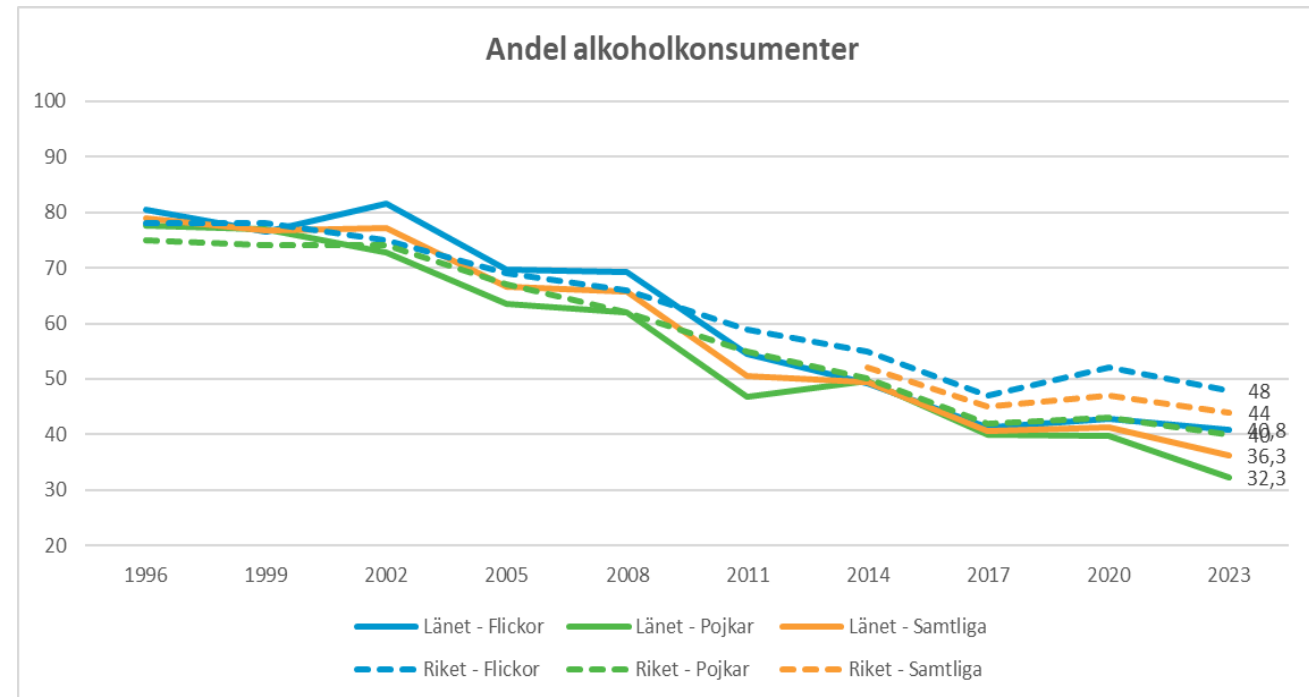
Definitioner

- Intensivkonsument:
Har under de senaste 30 dagarna vid ett och samma tillfälle druckit en alkoholmängd motsvarande minst en helflaska vin (eller fyra burkar starköl eller fyra burkar blanddrycker eller sex burkar folköl eller 25 cl sprit).
- Riskkonsument:
Har druckit 9 (flickor) respektive 14 (pojkar) standardglas i veckan eller mer eller intensivkonsumerat 1 gång i månaden eller oftare.
- Högkonsument:
Dricker i genomsnittligt dricker motsvarande minst 14 standardglas (pojkar) respektive 9 standardglas (flickor) per vecka. Detta motsvarar cirka 168 gram respektive 108 gram i veckan eller drygt 21 cl. respektive knappt 14 cl. ren alkohol (100 %) per vecka

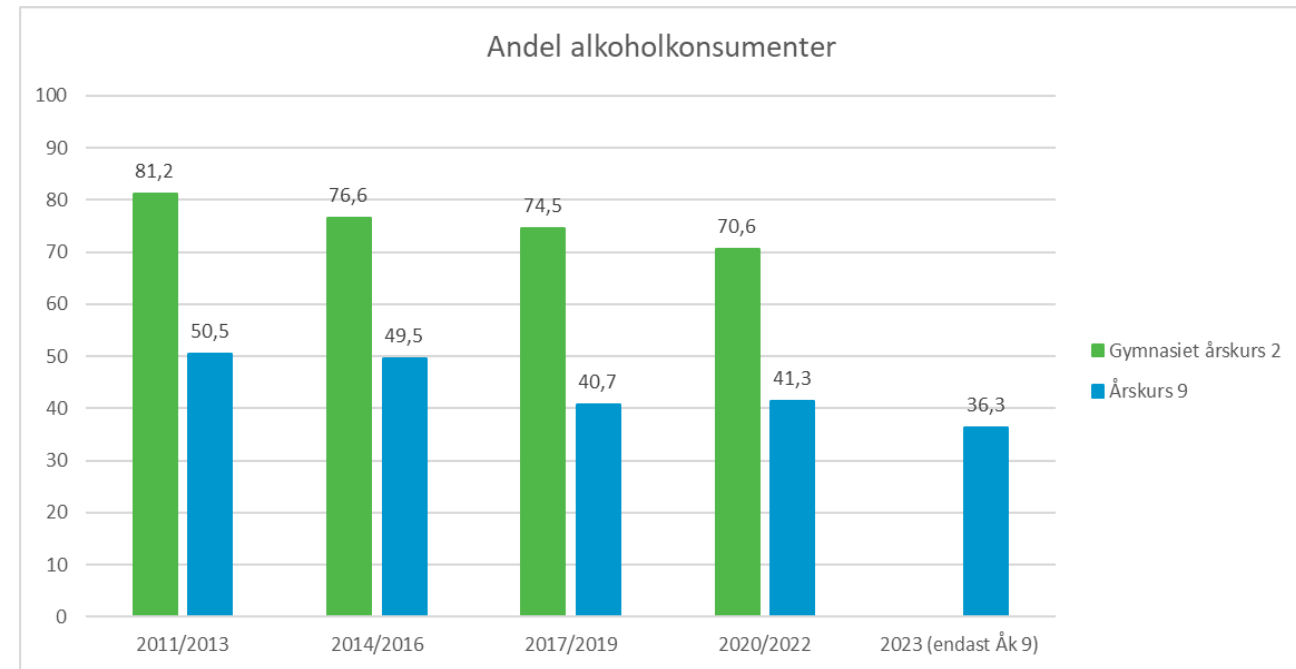
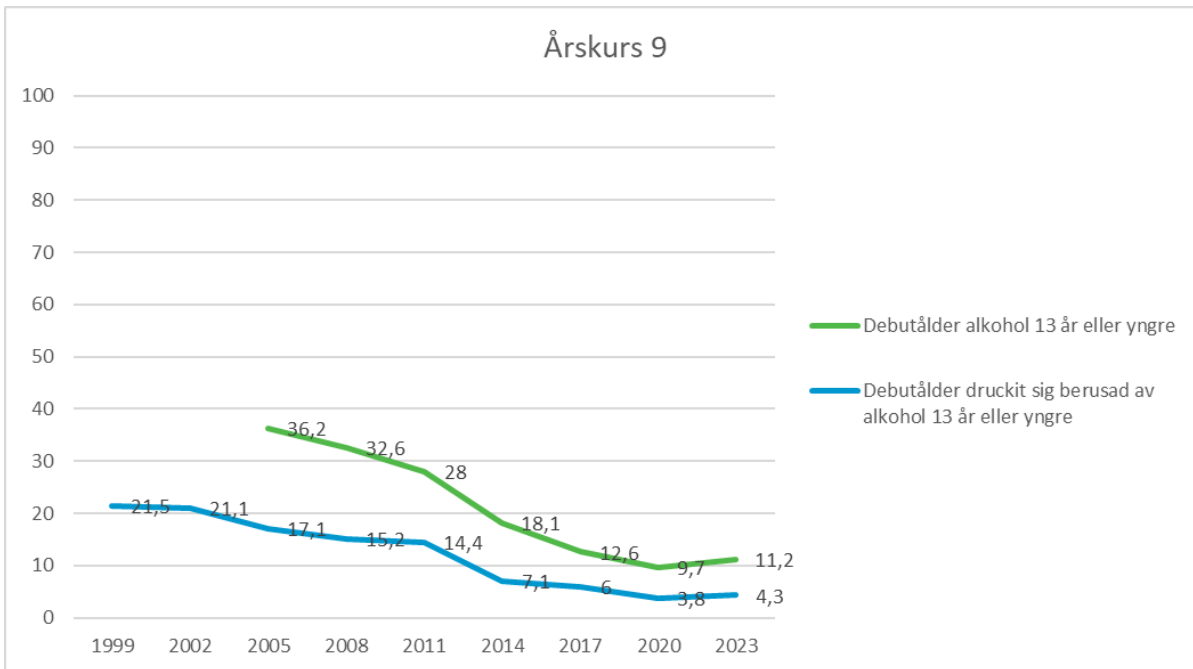
Alkohol

Alkoholkonsumtion

- Alkoholkonsument: Har någon gång druckit alkohol
- Minskat över tid, i år 36 % (jmf 2020 på 41%)
- Något större andel flickor än pojkar. Pojkarna står för minskningen medan flickorna är kvar på samma nivå
- Lägre andel alkoholkonsumenter i Gävleborg jämfört med riket

Alkoholkonsumtion

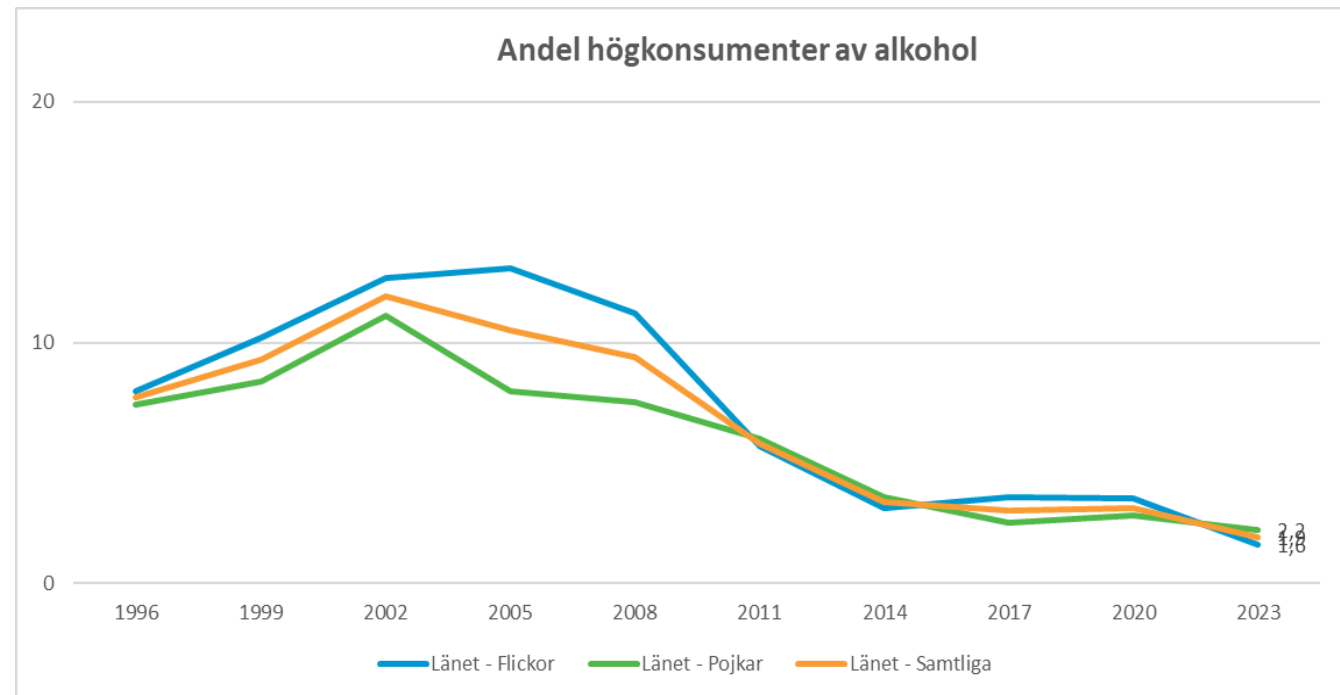
Högkonsument

- Dricker i genomsnittligt motsvarande minst 14 standardglas (pojkar) respektive 9 standardglas (flickor) per vecka. Detta motsvarar cirka 168 gram respektive 108 gram i veckan eller drygt 21 cl. respektive knappt 14 cl. ren alkohol (100 %) per vecka (även CAN:s och Folkhälsomyndighetens definition)

- Tidigare:

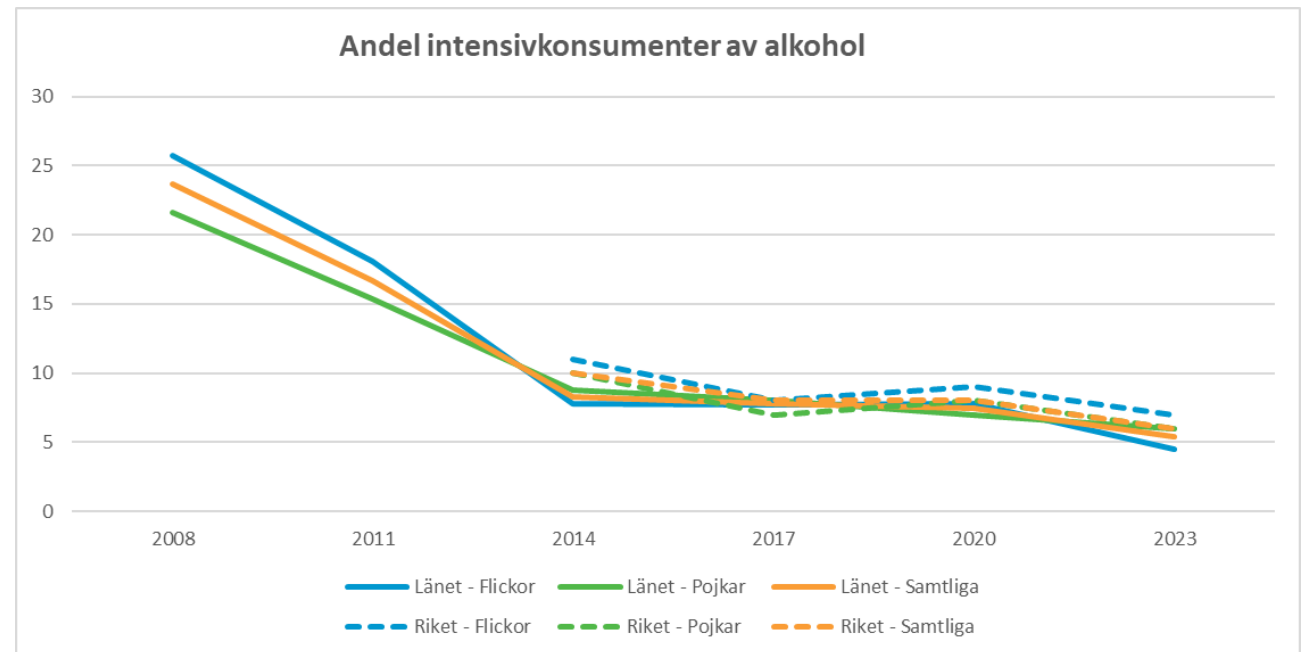
~~Andel som dricker motsvarande 16 burkar starköl i månaden eller mer (i praktiken andel som druckit mer än 5 liter ren alkohol senaste året)~~

→Är korrigerat för alla år bakåt för både åk 9 och gymnasiet år 2

Intensivkonsument

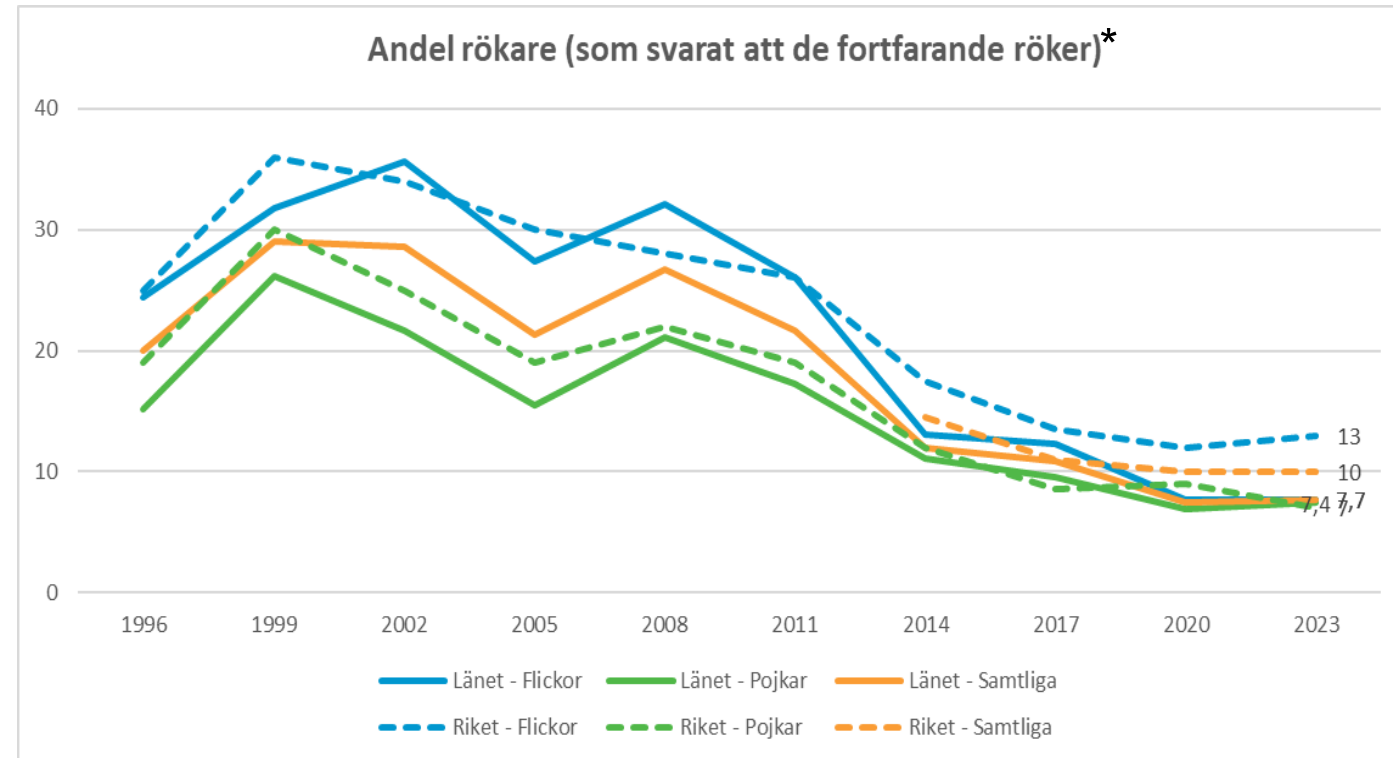
- Har under de senaste 30 dagarna vid ett och samma tillfälle druckit en alkoholmängd motsvarande minst en helflaska vin (eller fyra burkar starköl eller fyra burkar blanddrycker eller sex burkar folköl eller 25 cl sprit).
- Större minskning för tjejer från 7,8 till 4,5 (Statistiskt signifikant minskning). Pojkar endast marginell minskning från 7 till 6 procent
- Något högre intensivkonsumtion i riket, framförallt för flickor

Tobak

Rökning

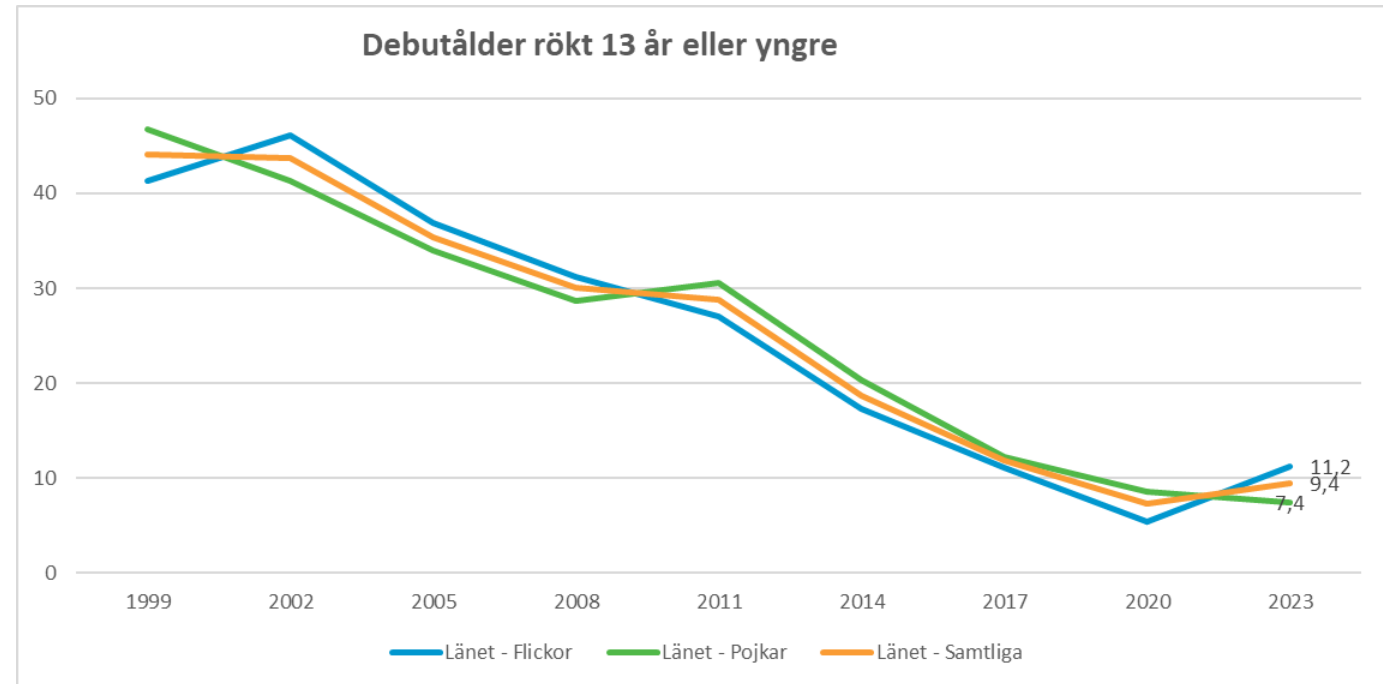
- Andel rökare har minskat över tid bland både flickor och pojkar
- 2023 uppger 7% av pojkarna och 8 % av flickorna att de röker (ungefär samma som 2020).
- Tidigare könsskillnader har planats ut i länet men inte i riket
- 60 procent av de som röker uppger att de vill sluta
- Bara 1 % uppger att de röker varje dag (minskning sedan 2020)

*Andel som röker både mer frekvent (ex varje dag eller flera gånger i veckan) och mer sällan (ex feströkning)

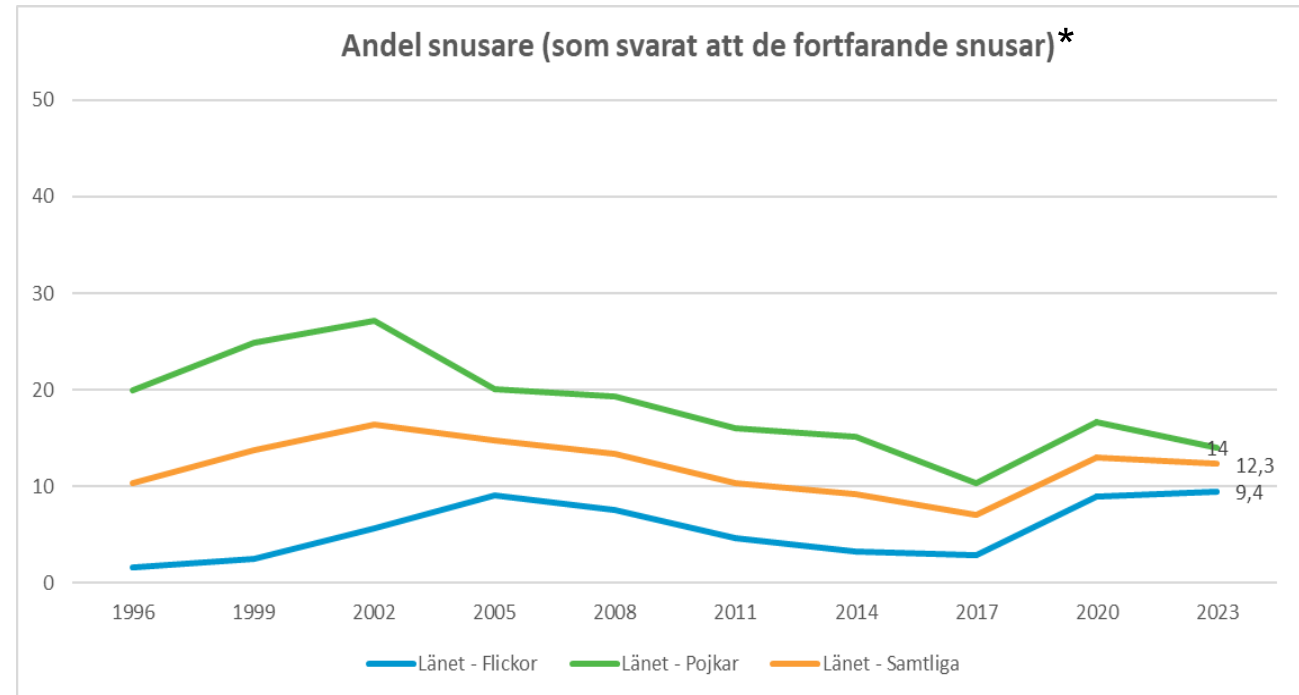
Debutålder rökning

- Andelen som röker första gången när de är 13 år eller yngre minskar för pojkar men inte för flickor sedan 2020 (ökning från 5 till 11% för flickor sedan 2020)

Snusning (inklusive alla sorters snus)

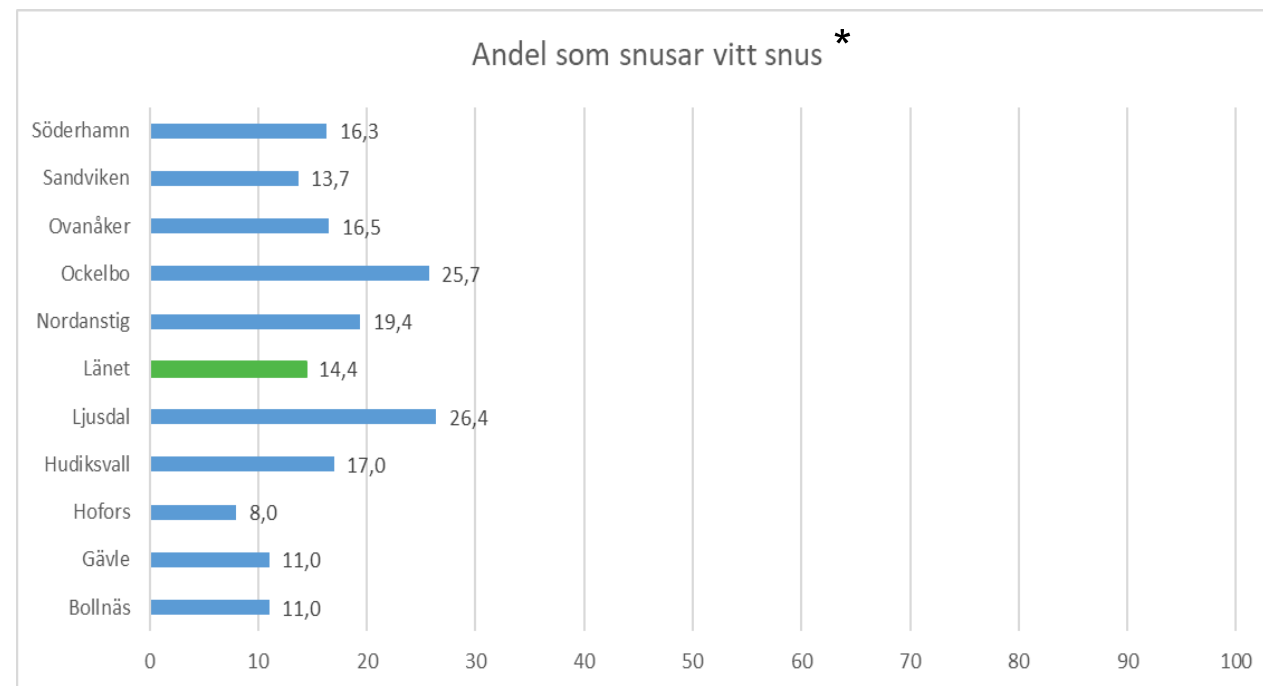
- Totalt sett ungefär samma andel som 2020 (samtliga 2020 13%, nu 12%)
- Något lägre än riket (15%)
- Fortfarande högre andel pojkar men skillnaderna planar ut något
- Andel som snusar varje dag är totalt 7% (ökning med 1 procent sedan 2020). Fler pojkar än flickor snusar varje dag

*Andel som snusar både mer frekvent (ex varje dag eller flera gånger i veckan) och mer sällan (ex festsnusning)

Vitt snus*

- I år samt 2022 (gymnasiet Åk 2) ställdes en fråga om vitt snus
- Andel som snusar vitt snus i länet är 14 % för samtliga (varje dag 4%)
- Fler pojkar än flickor snusar vitt snus *totalt sett* (16 respektive 13%)
- Liten könsskillnad för de som snusar vitt snus *varje dag* (5 % pojkar respektive 4% flickor)

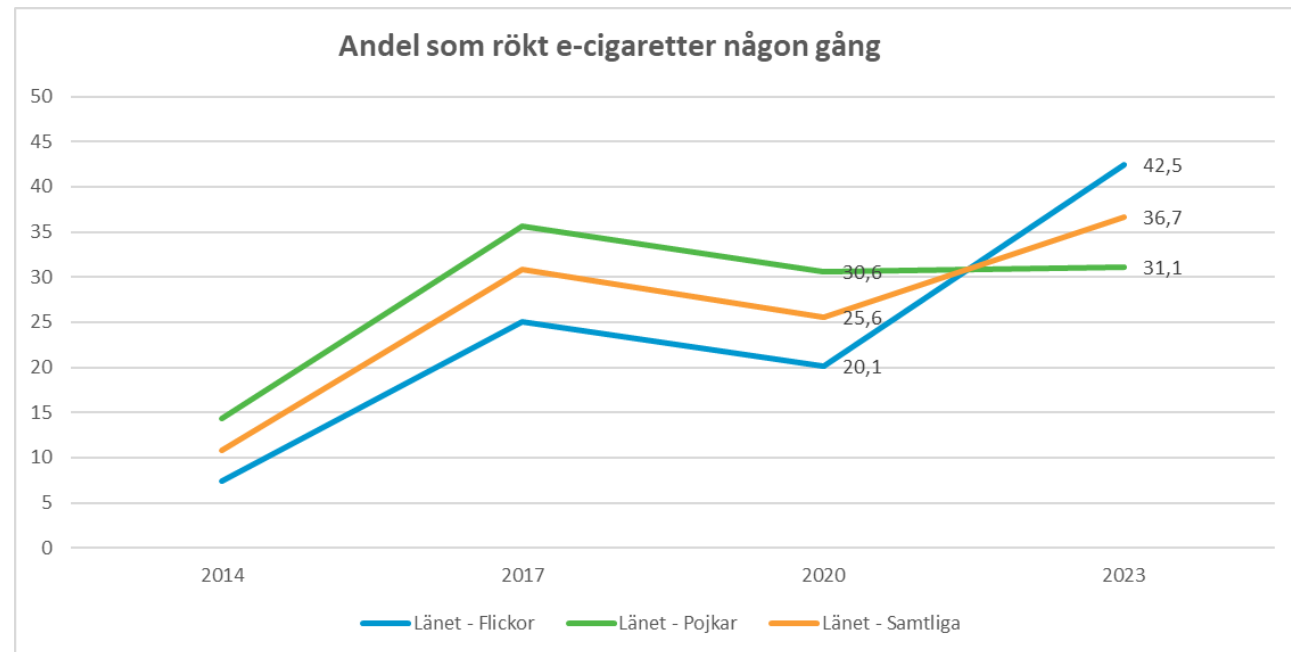

*Andel som snusar vitt snus både mer frekvent (ex varje dag eller flera gånger i veckan) och mer sällan (ex festsnusning)

**Har du använt tobaksfritt snus som innehåller nikotin någon gång (även kallat vitt snus, All White, nikotinpåsar)?*

E-cigarett (även kallat vaping)

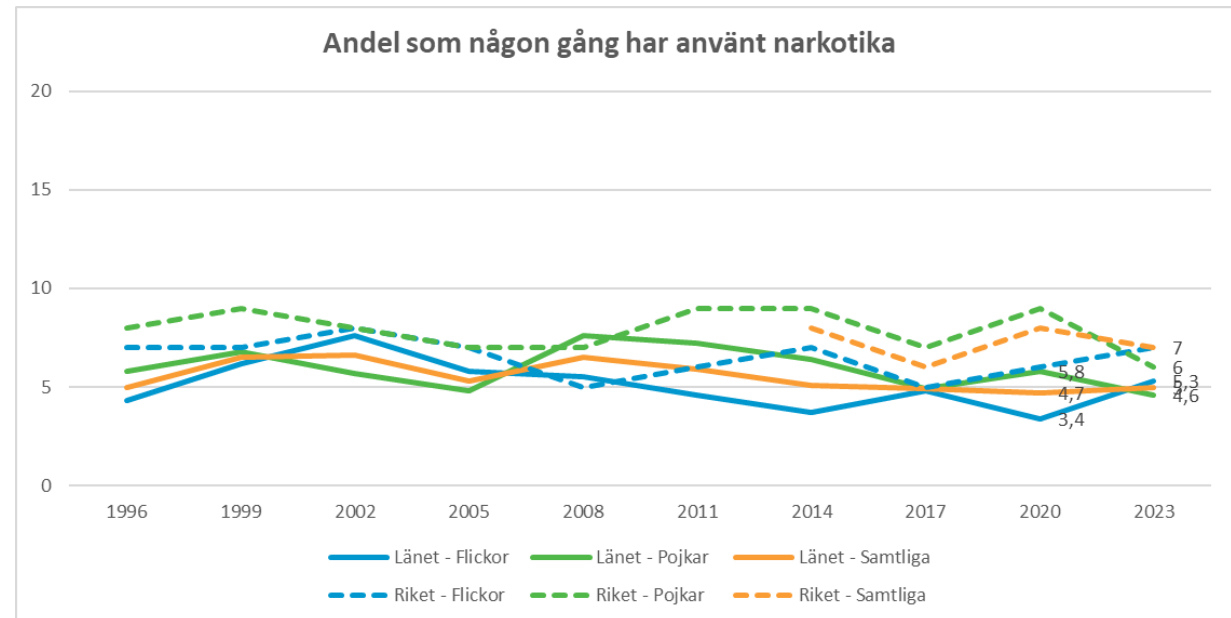
- Andel som rökt e-cigarett någon gång har ökat kraftigt från senaste mätningen
- Det är flickorna som står för ökningen (från 20 till 42,5 %) medan pojkarna ligger kvar på samma nivå
- Även andel som rökt e-cigarett de senaste 30 dagarna har ökat kraftigt från 3,5 till knappt 16 %

Narkotika

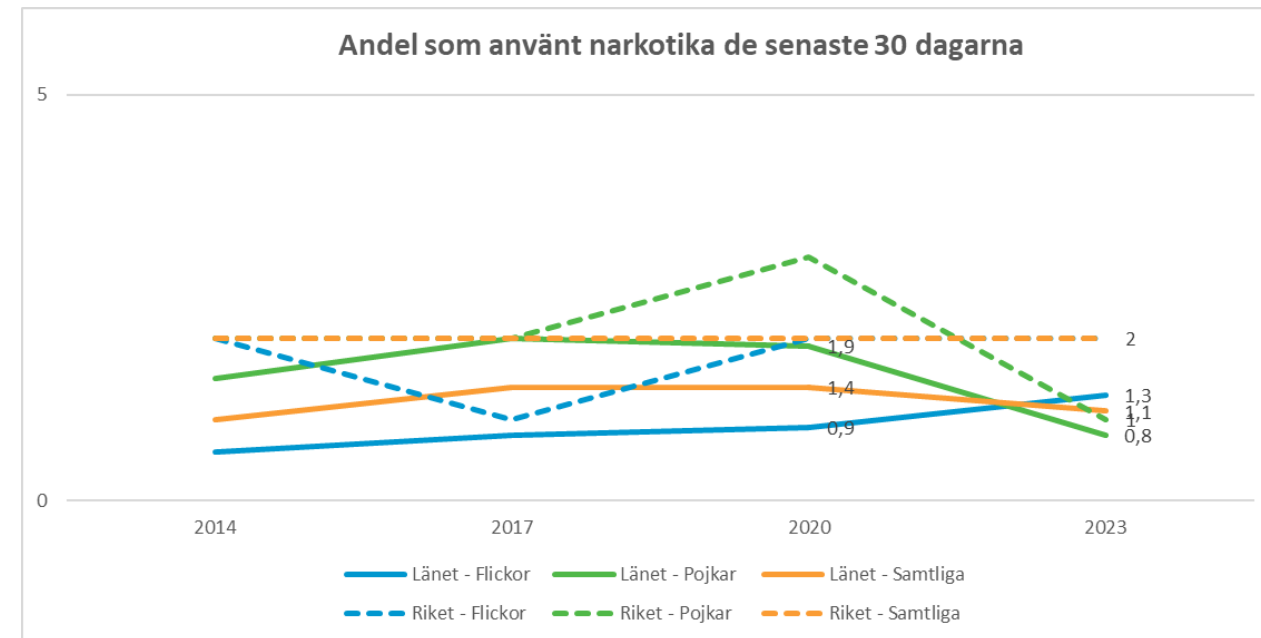
Narkotika (andel som någon gång har använt)

- Indikatorn har legat på en stabil nivå sedan tidsseriens början (ca 6-8%)
- Ej statistiskt signifikanta skillnader mellan könen
- Lite högre andel i riket än i Gävleborg (7 procent i riket och knappt 5 procent i Gävleborg)
- Majoriteten av de som använt narkotika har använt cannabis

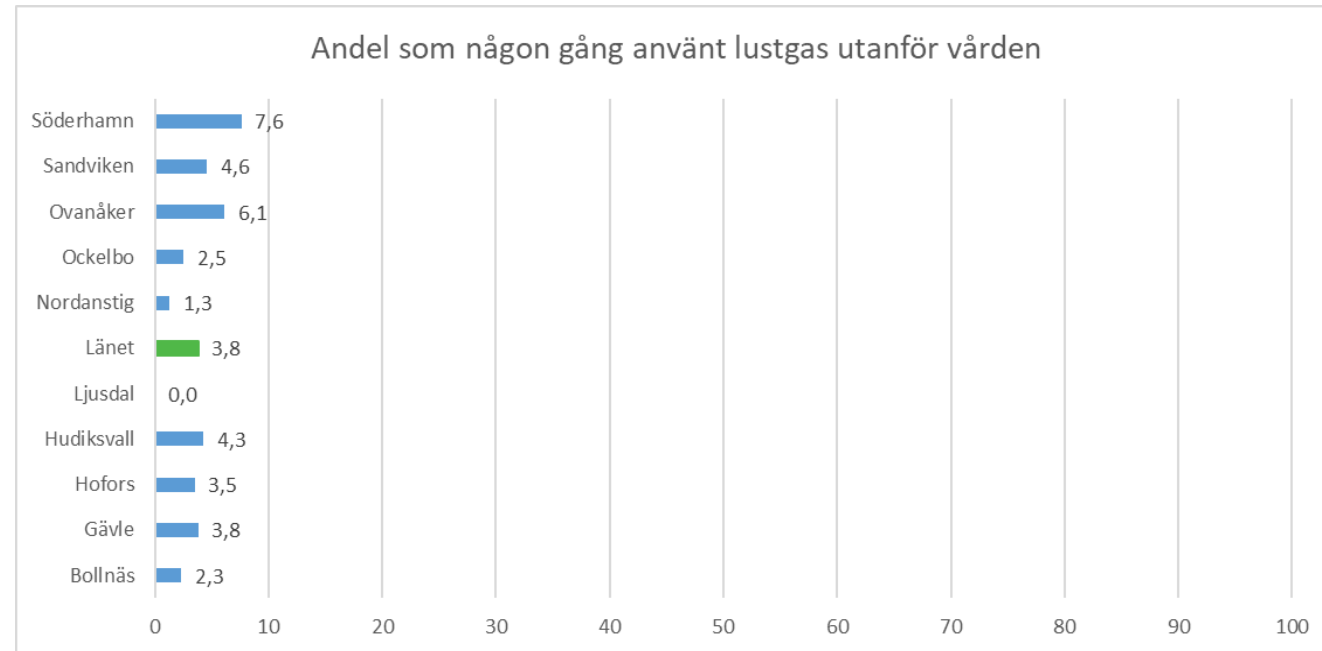
Narkotika (andel som använt de senaste 30 dagarna)

- Mycket små skillnader över tid och indikatorn har legat stabil runt 1 procent sedan 2014
- Något högre siffror i riket (runt 2 procent)
- Liten skillnad mellan flickor och pojkar

Narkotika – lustgas

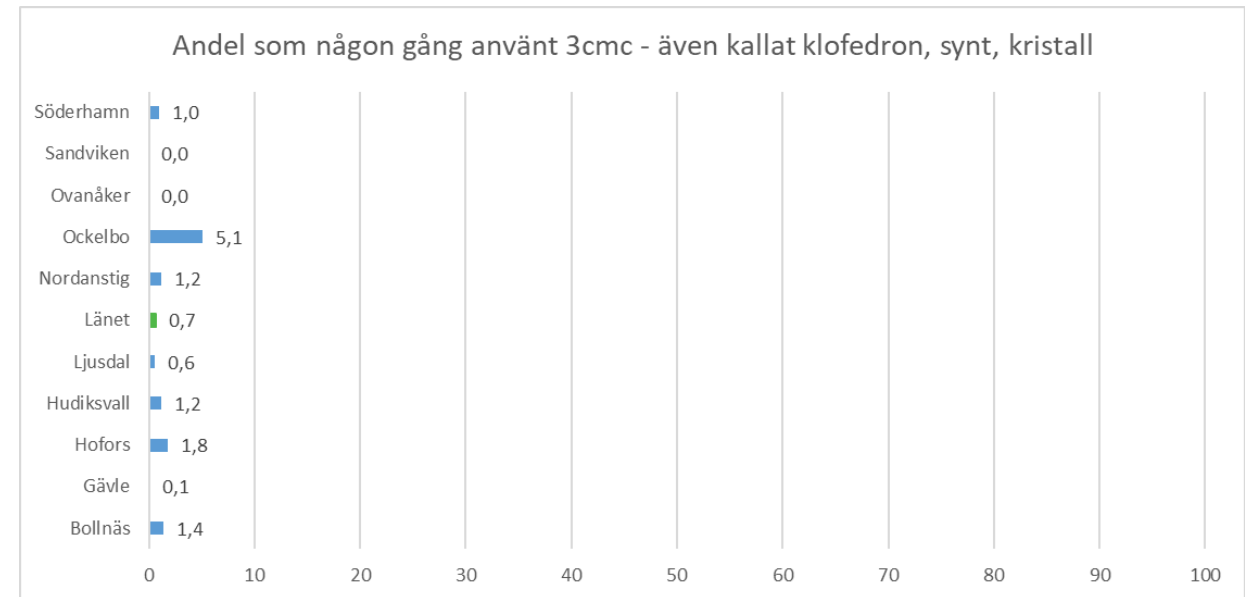
- I år ställdes en fråga om lustgasanvändning utanför vården
- Länsgenomsnittet var knappt fyra procent (ännu inga rikssiffror att tillgå)
- Knappt 5 procent av flickorna och 3 procent av pojkarna hade använt lustgas (ej signifikant skillnad)

OBS! Eftersom inga tidsserier finns visas kommunsiffror

Narkotika – drogen tre-cmc

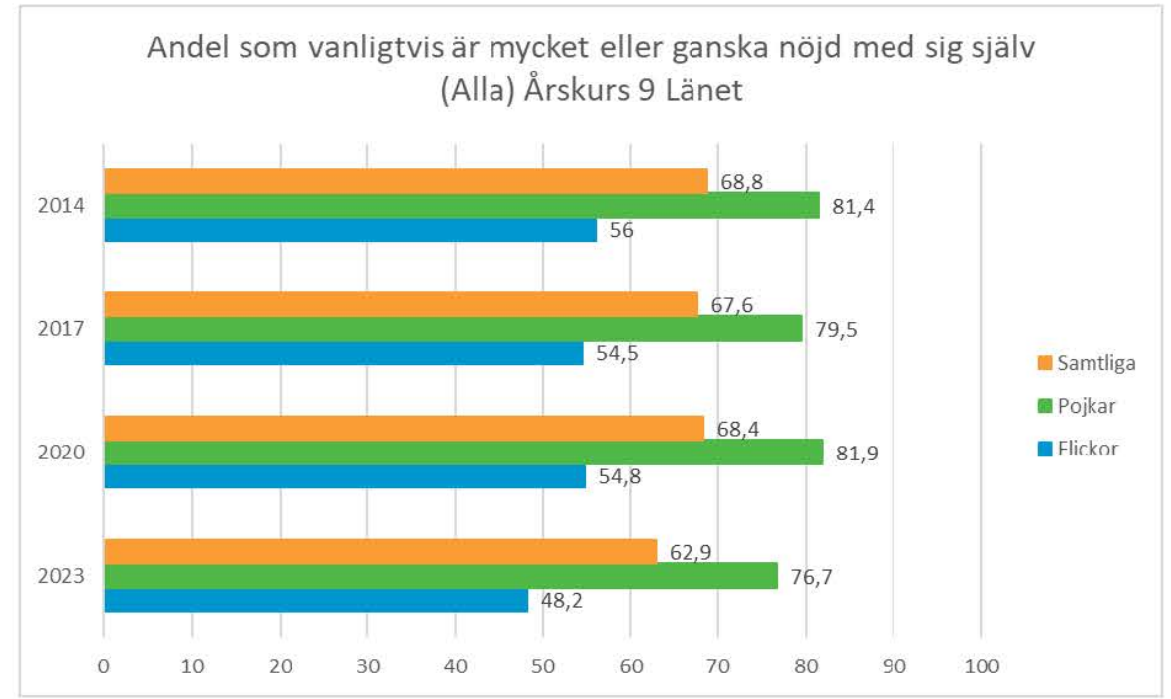
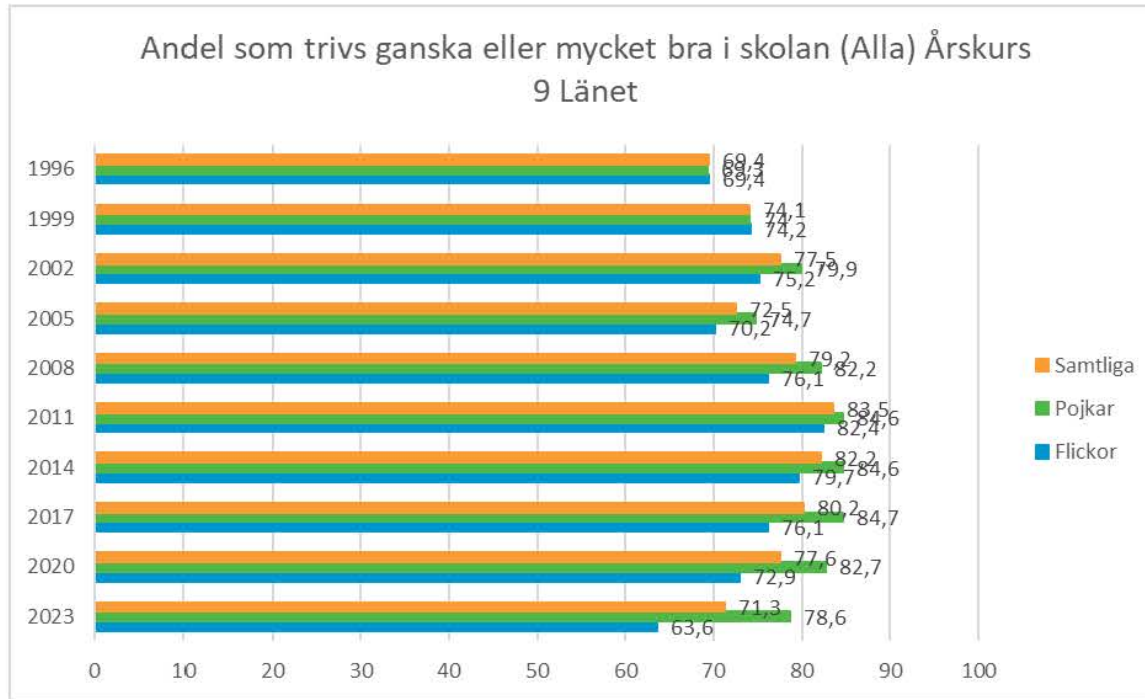
- I år ställdes en fråga om drogen tre-cmc (även kallad klofedron, synt, kristall)
- Under en procent (0,7) hade använt tre-cmc i länet
- Ingen skillnad mellan flickor och pojkar
- Skillnader i länet – Högst i Ockelbo och lägst i Sandviken och Ovanåker

OBS! Eftersom inga tidsserier finns visas kommunsiffror

Trivsel

Trivsel

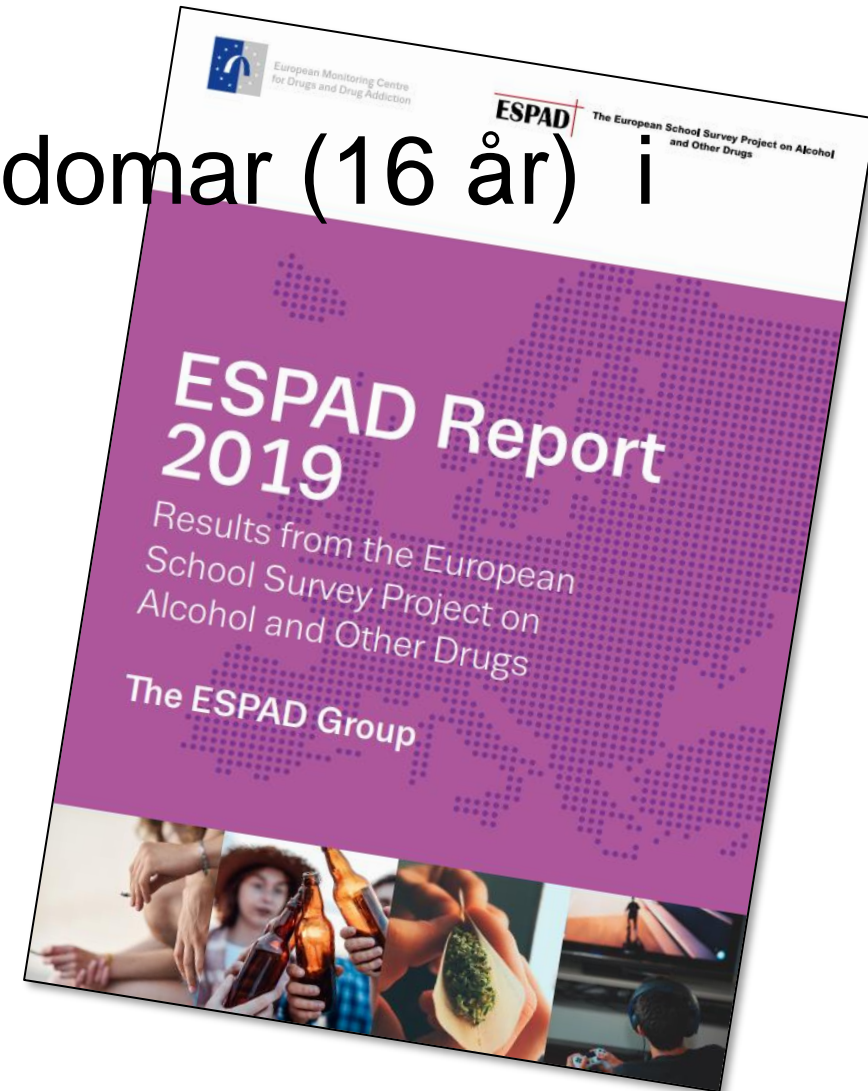

Resultaten för trivsel stämmer överens med den bild som setts i förra årets LUPP-enkät, dvs att flickor trivs sämre i skolan och är mindre nöjda med sig själva

ESPAD – Drogvanor bland skolungdomar (16 år) i Europa och Sverige 2019

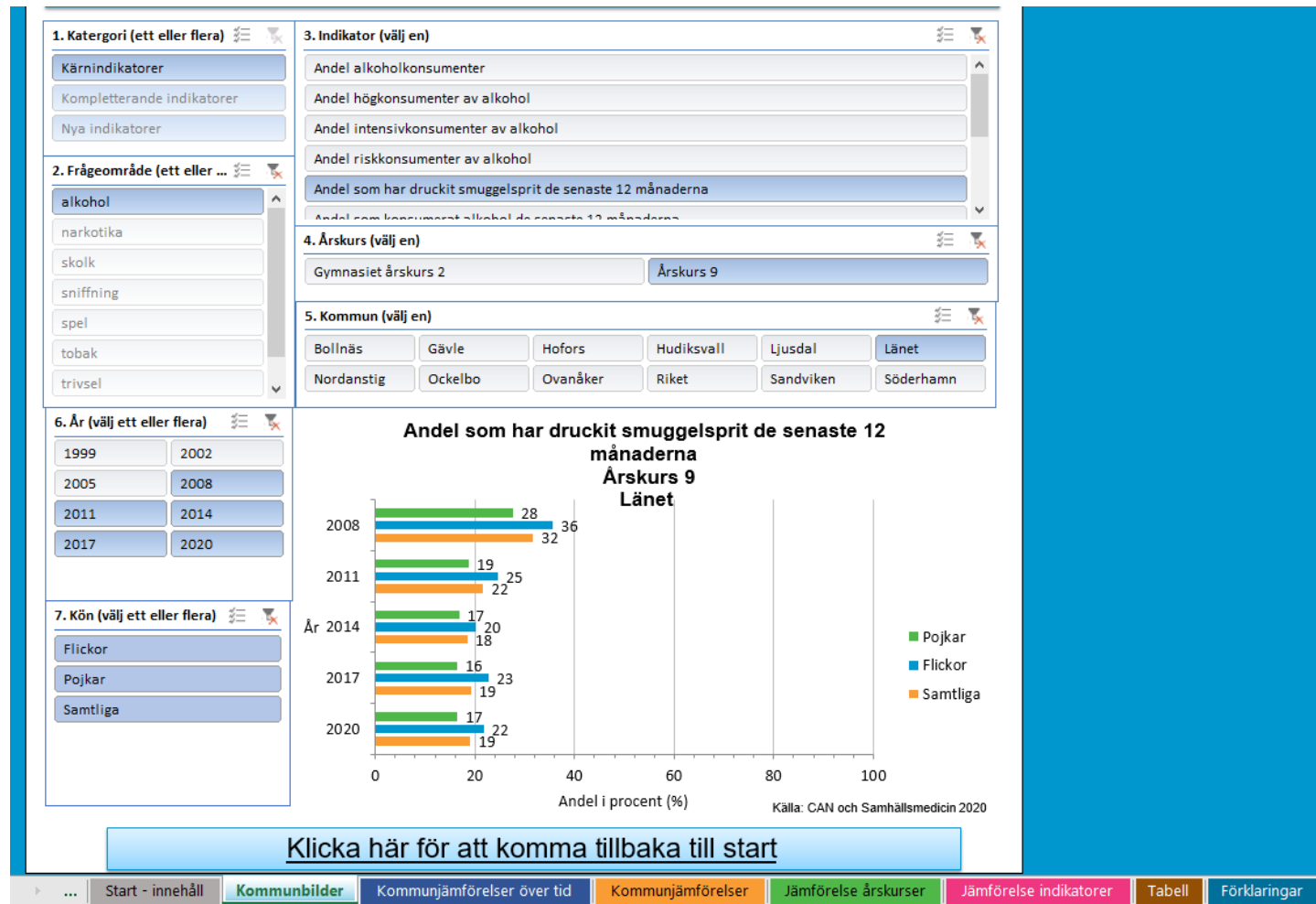
Ny rapport [här](#)

- Rökning: Sverige ligger lågt jämfört med andra länder. Andelen som rökt de senaste 30 dagarna har minskat över tid i Europa från 1/3 1995 till 1/5 2019.
- Alkohol: För andel som någon gång konsumerat alkohol ligger Sverige under genomsnittet för Europa.
- Använt cannabis de senaste 30 dagarna: För samtliga länder i Europa var andelen 7%, för Sverige 3%. Italien och Nederländerna i topp. Vanligare bland pojkar än flickor. Ökat sedan 1995 men stabil nivå sedan 2007. Ingen större förändring över tid i Sverige.
- Problematiskt spelande: Pojkar spelar mer än flickor. Montenegro: 35 % har ett överdrivet spelande, Island: 8 %. Sverige ligger på 12 %.

I dashboarden hittar ni mer siffror!

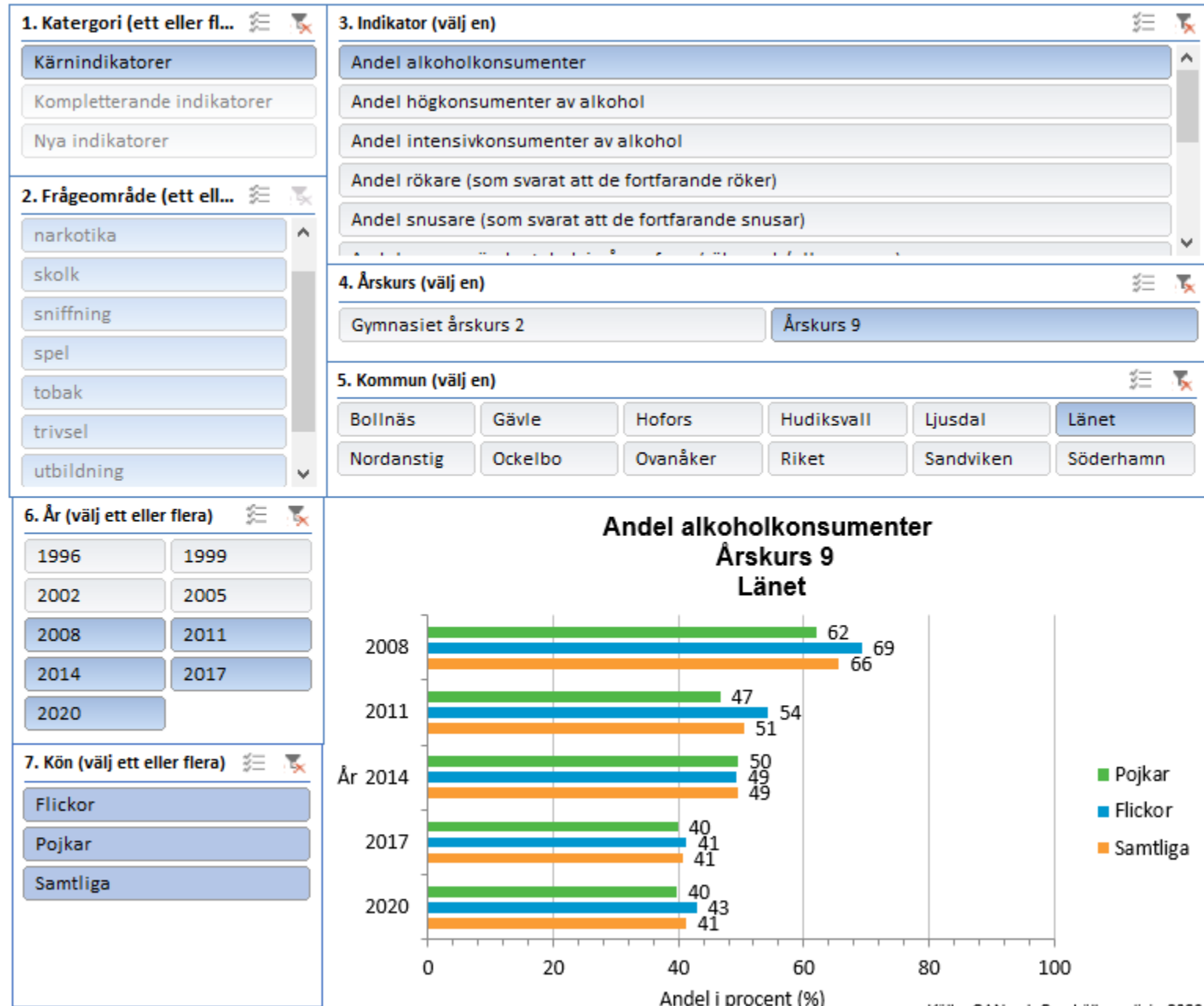
- Skolk
- ANDT-utbildning
- Spel
- Doping
- Hembränt
- Etc....
- ...Fler indikatorer kopplat till alkohol, tobak och narkotika

Dashboard

Dashboard

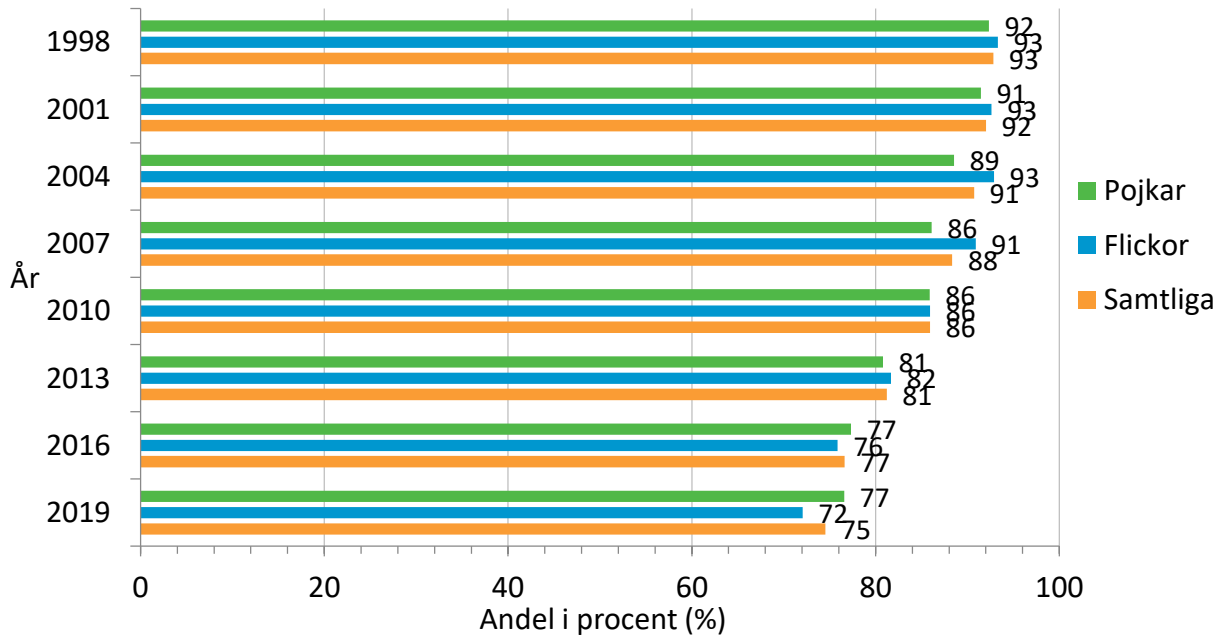
Interaktiva diagram, grafer och tabeller
Välj vad du vill visa!

Vilken information kan tas fram?

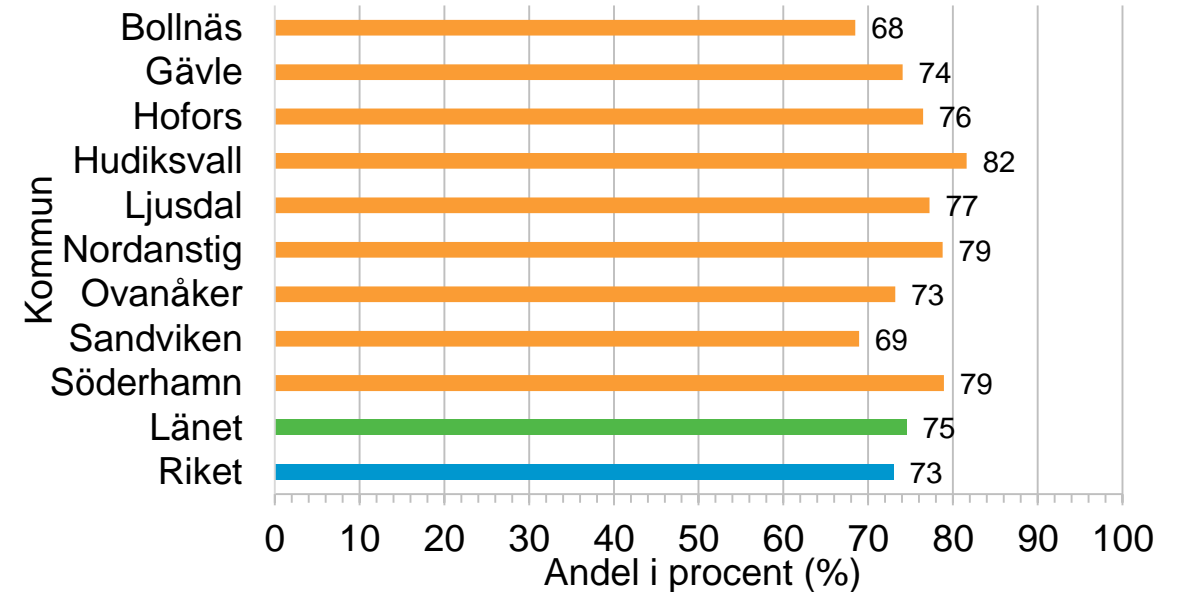
Kommunbilder

Andel alkoholkonsumenter
Gymnasiet årskurs 2
Länet

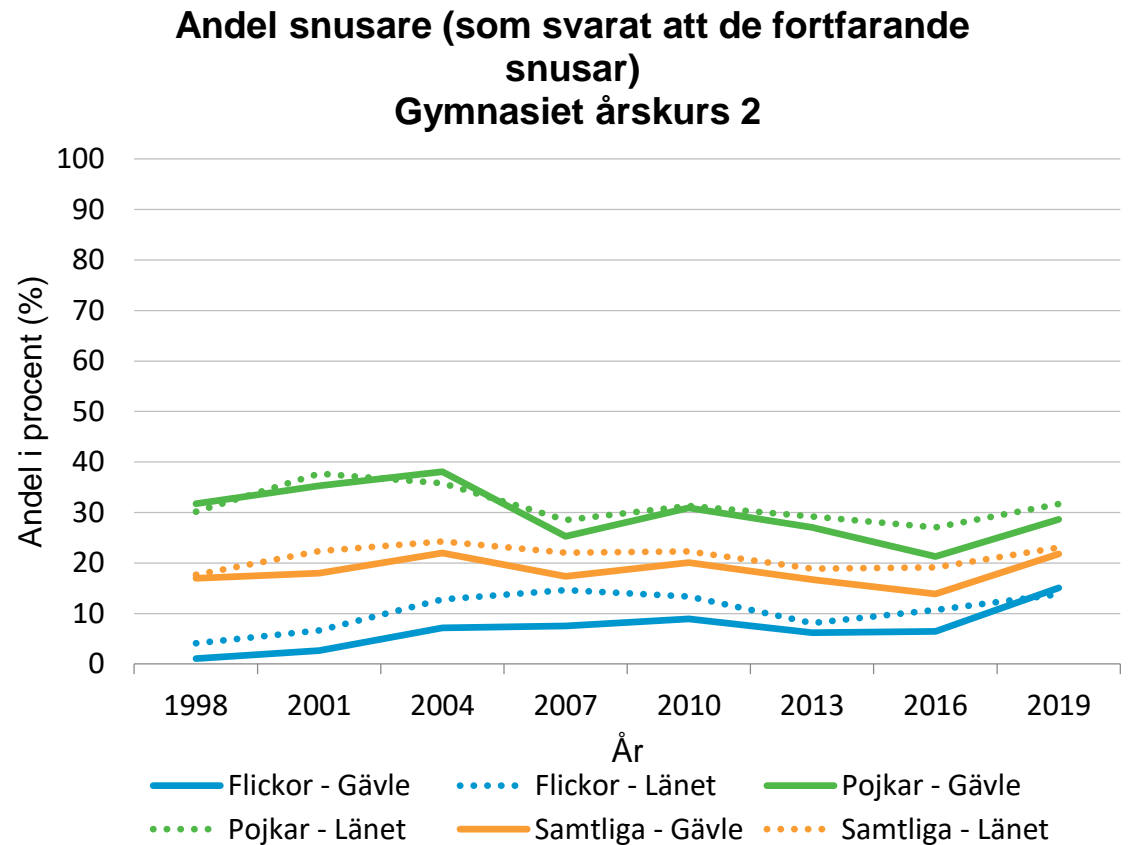
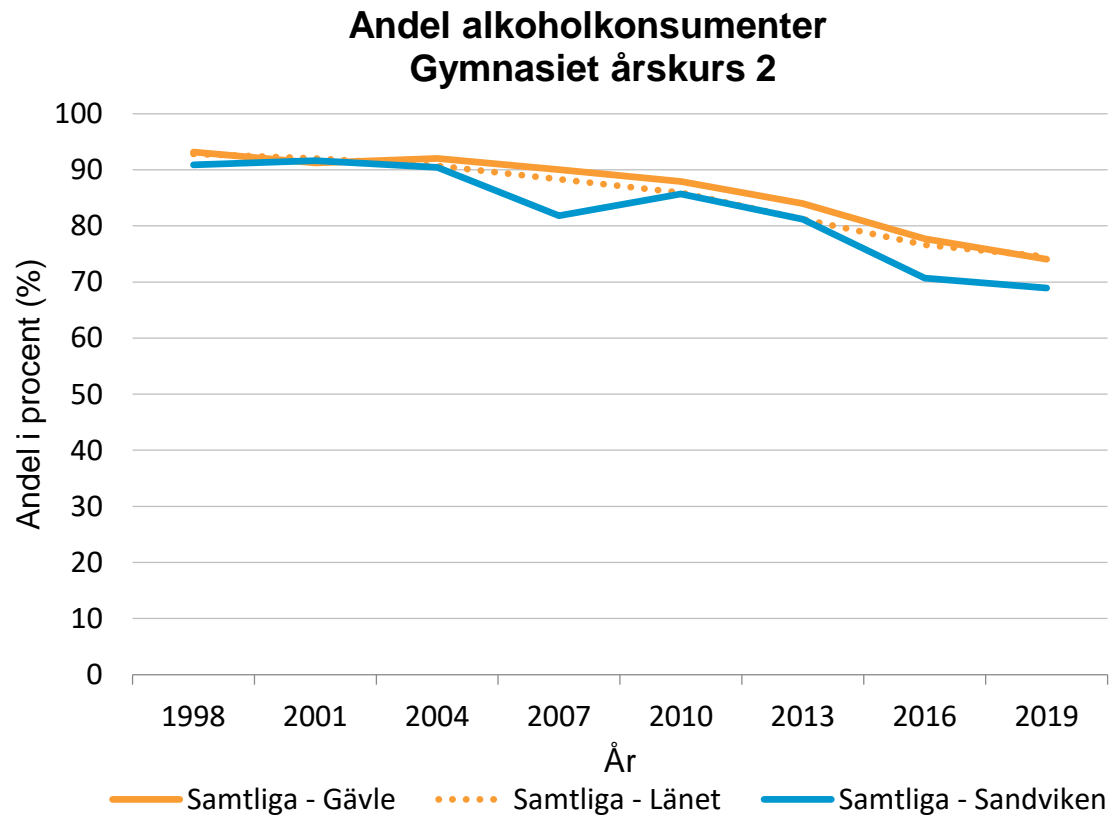
Kommunjämförelser

Andel alkoholkonsumenter
Gymnasiet årskurs 2
Samtliga
2019

Vilken information kan tas fram?

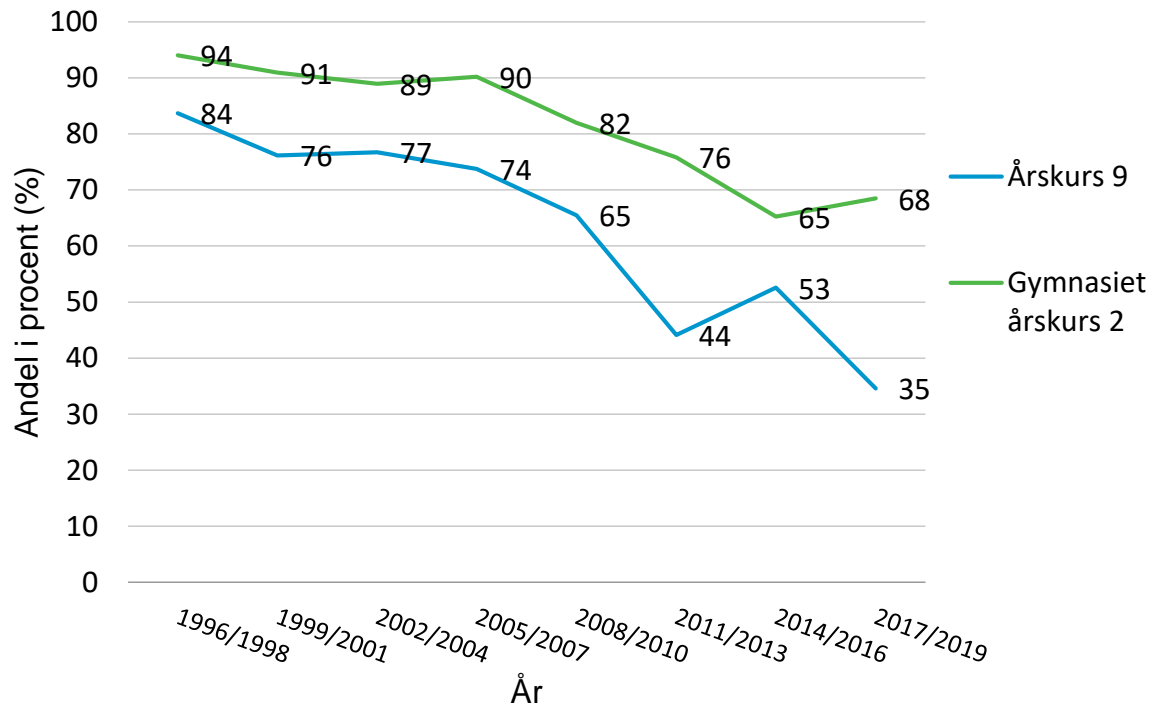
Kommunjämförelser över tid

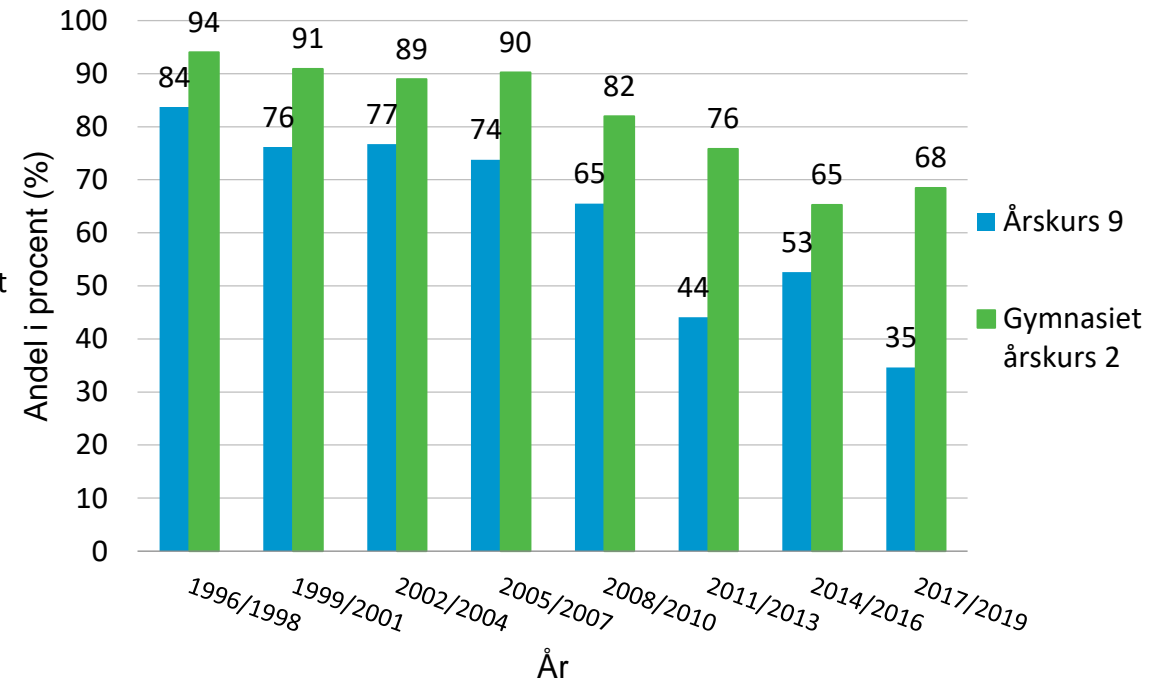
Vilken information kan tas fram?

Jämförelse årskurser – samma information i två olika format

Andel alkoholkonsumenter
Samtliga
Bollnäs

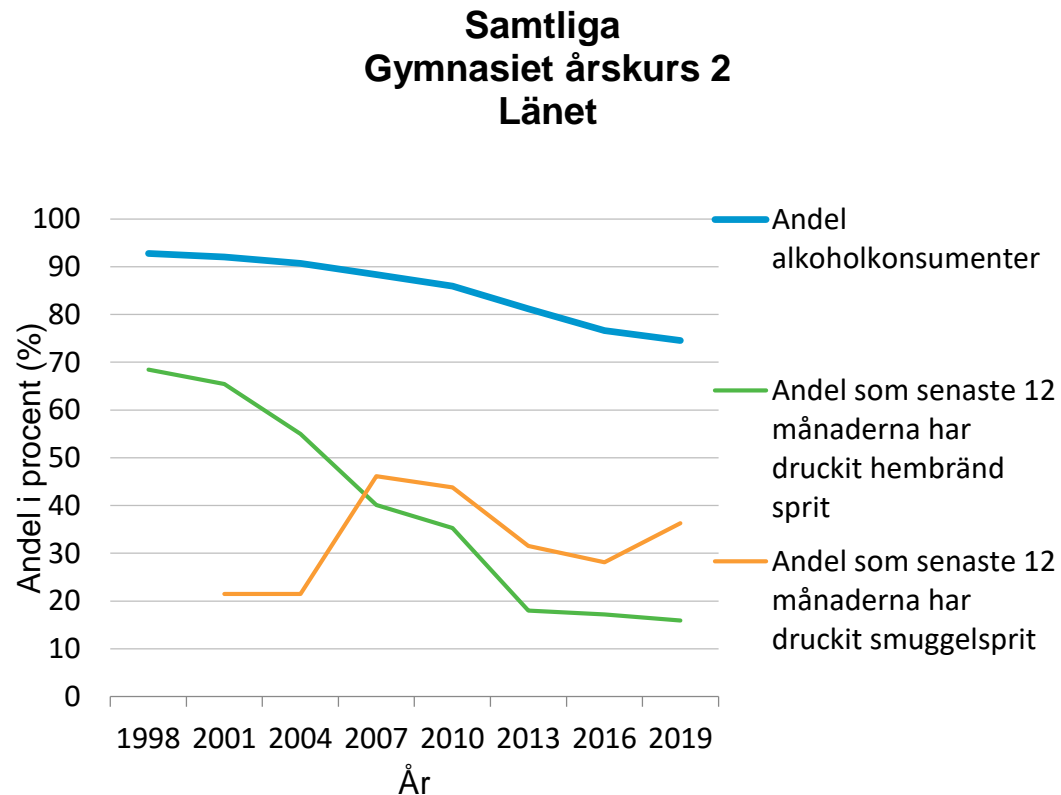

Andel alkoholkonsumenter
Samtliga
Bollnäs

Vilken information kan tas fram?

Jämförelse indikatorer

Tabell

Tabellen visar: Andel intensivkonsumenter av alkohol i Årskurs 9

		Flickor					Pojkar					Samtliga				
		Procent	Lägre konfidensintervall	Högre konfidensintervall	Beräknat antal	Antal svarande	Procent	Lägre konfidensintervall	Högre konfidensintervall	Beräknat antal	Antal svarande	Procent	Lägre konfidensintervall	Högre konfidensintervall	Beräknat antal	Antal svarande
Bollnäs	2020	7	3	14	10	90	4	1	11	10	77	5	3	10	20	167
	2017	5	2	11	10	102	9	5	15	10	117	7	4	11	20	226
	2014	11	7	19	20	96	5	2	11	10	115	8	5	13	20	211
	2011	17	11	25	30	116	15	10	22	30	121	16	12	21	50	237
	2008	28	20	39	50	85	27	19	37	50	89	28	21	35	100	174
Gävle	2020	7	5	10	40	401	7	5	10	40	429	7	5	9	80	841
	2017	9	7	12	50	415	5	3	8	30	423	7	5	9	70	853
	2014	7	5	10	40	402	11	8	14	60	417	9	7	11	90	823
	2011	18	14	22	100	368	16	13	20	90	394	17	14	20	190	762
	2008	29	24	34	180	277	22	17	28	140	229	25	22	29	330	506
Hofors	2020	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	1	12	0	72
	2017	17	8	33	10	35	7	2	18	0	46	12	7	21	10	82
	2014	8	3	20	0	39	7	3	19	0	41	8	3	15	10	80
	2011	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	10	29	20	58
	2008	29	19	43	20	51	26	17	37	20	66	27	20	36	50	117
Hudiksvall	2020	11	6	18	20	101	7	3	13	10	106	10	6	14	40	210
	2017	5	2	11	10	116	8	4	13	20	156	7	4	11	30	274
	2014	9	6	14	20	165	6	3	11	10	152	8	5	11	30	317
	2011	19	14	26	40	153	16	11	23	40	154	18	14	22	80	307
	2008	21	15	29	60	123	18	12	25	50	135	19	15	25	110	258
Ljusdal	2020	18	9	33	20	38	22	13	36	30	45	20	13	30	50	83
	2017	4	1	12	0	72	5	2	11	10	101	5	2	9	10	177
	2014	5	2	13	0	66	10	5	20	10	62	7	4	13	10	128
	2011	23	15	33	20	83	19	12	30	20	67	21	16	29	40	150
	2008	21	14	31	30	80	17	11	26	20	94	19	14	25	50	174
Nordanstig	2017	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	4	21	10	52
	2014	3	1	16	0	31	3	1	16	0	31	3	1	11	0	62
	2011	24	14	38	10	46	16	8	30	10	43	20	13	30	20	89
	2008	20	11	33	10	46	31	20	44	30	52	26	18	35	40	98

Alla indikatorer

Förklaringar

Här listas alla indikatorer per indikatorkategori och vissa indikatorer förklaras närmare.

Källa: CAN (1996-2020) och Samhällsmedicin, Region Gävleborg 2020.
Har du frågor om denna dashboard, kontakta linda.skogstrom@regiongavleborg.se

Lista finns i dashboarden under "Förklaringar"

Start - innehåll

Instruktioner

Kommunbilder

Kommunjämförelser över tid

Kommunjämförelser

Jämförelse årskurser

Jämförelse indikatorer

Tabell

Förklaringar

Kärnindikatorer

Andel alkoholkonsumenter

Andel högkonsumenter av alkohol

Andel intensivkonsumenter av alkohol

Andel som någon gång har använt narkotika

Andel rökare (som svarat att de fortfarande röker)

Andel snusare (som svarat att de fortfarande snusar)

Andel som använder tobak i någon form (röker och/eller snusar)

Andel som har druckit smuggelsprit de senaste 12 månaderna

Andel som röker varje dag

Andel som senaste 12 månaderna har druckit hembränd sprit

Andel som snusar varje dag

Kompletterande indikatorer

Andel riskkonsumenter av alkohol

Andel som konsumerat alkohol de senaste 12 månaderna

Andel som konsumerat alkohol de senaste 30 dagarna

Andel som rökt de senaste 12 månaderna

Andel som snusat de senaste 12 månaderna

Debutålder alkohol, 13 år eller yngre

Debutålder druckit sig berusad av alkohol, 13 år eller yngre

Debutålder rökt, 13 år eller yngre

Debutålder tobak, 13 år eller yngre

Nya indikatorer

Andel som använt anabola androgena steroider

Andel av de som röker som vill sluta (svarat ja eller ja, i framtiden)

Andel av de som snusar som vill sluta (svarat ja eller ja, i framtiden)

Andel som använt narkotika de senaste 12 månaderna

Andel som använt narkotika de senaste 30 dagarna

Andel som blivit mobbad de senaste 12 månaderna

Andel som brukar skolka en gång per termin eller mer
Andel som fått undervisning om alkohol, narkotika och tobak det här läsåret

Andel som rökt e-cigarett de senaste 12 månaderna

Andel som rökt e-cigarett de senaste 30 dagarna

Andel som rökt e-cigarett någon gång

Andel som rökt vattenpipa de senaste 12 månaderna

Andel som rökt vattenpipa de senaste 30 dagarna

Andel som rökt vattenpipa någon gång

Andel som sniffat/boffat någon gång

Andel som spelat om pengar de senaste 12 månaderna

Andel som trivs ganska eller mycket bra i skolan

Andel som trivs ganska eller mycket dåligt i skolan

Andel som vanligtvis är mycket eller ganska missnöjd med sig själv

Andel som vanligtvis är mycket eller ganska nöjd med sig själv

Andel som varit med och mobbat någon de senaste 12 månaderna

Andel som är mycket eller ganska missnöjd med sin hälsa

Andel som är mycket eller ganska missnöjd med sitt förhållande till sin familj

Andel som är mycket eller ganska nöjd med sin hälsa

Andel som är mycket eller ganska nöjd med sitt förhållande till sin familj

Andel som är mycket eller ganska missnöjd med sin familjs ekonomiska situation

Andel som är mycket eller ganska nöjd med sin familjs ekonomiska situation

Hur fungerar dashboarden?

Startsidan "Start – innehåll" visar en meny över avsnitten och vilken information varje avsnitt innehåller. Det går att klicka på respektive avsnitt i startmenyn för att komma dit.

Det går även att använda avsnittsflikarna längst ner på sidan för att navigera.

Region Gävleborg

CAN-undersökningen: Skolelevers drogvanor i Gävleborgs län år 1996-2020

Innehåll - klicka för att komma vidare till ett avsnitt

Instruktioner	Se detta avsnitt för instruktioner för hur du använder denna dashboard. Här beskrivs även vad som skulle kunna bli fel och hur du löser det.
Kommunbilder - jämförelse över tid	Här väljer du frågeområde, fråga, årskurs och kommun för att jämföra över tid mellan könen för respektive kommun i länet samt för Gävleborgs län och Riket. Resultatet visas i diagram.
Kommunjämförelser	Här väljer du frågeområde, fråga, årskurs, kön och år för att jämföra resultatet mellan kommuner i länet samt Gävleborgs län och riket per år. Resultatet visas i diagram.
Kommunjämförelser över tid	Här kan du jämföra resultatet i kommunerna, länet och riket per årskurs och kön över tid. Du kan även jämföra utvecklingen mellan kön i en eller flera kommuner. Resultatet visas som en graf.
Jämförelse mellan årskurs 9 och gymnasiet år 2	Här väljer du frågeområde, fråga och kommun för att jämföra utvecklingen mellan årskurser över tid. Resultatet visas både som diagram och graf.
Jämförelse mellan flera indikatorer över tid	Här väljer du och jämför flera indikatorer samtidigt för att se över tid per årskurs, kommun och kön. Resultatet visas som en graf.
Tabell	Här väljer du frågeområde, fråga och årskurs för att se resultatet i tabellform och jämföra över tid samt mellan kommuner, länet och riket. Utöver resultatet visas här konfidensintervall, beräknat antal och antal svarande.
Förklaringar	Här listas alla indikatorer per indikatorkategori och vissa indikatorer förklaras närmare.

Källa: CAN (1996-2020) och Samhällsmedicin, Region Gävleborg 2020.
Har du frågor om denna dashboard, kontakta linda.skogstrom@regiongavleborg.se

Start - innehåll Instruktioner Kommunbilder Kommunjämförelser över tid Kommunjämförelser Jämförelse årskurser Jämf

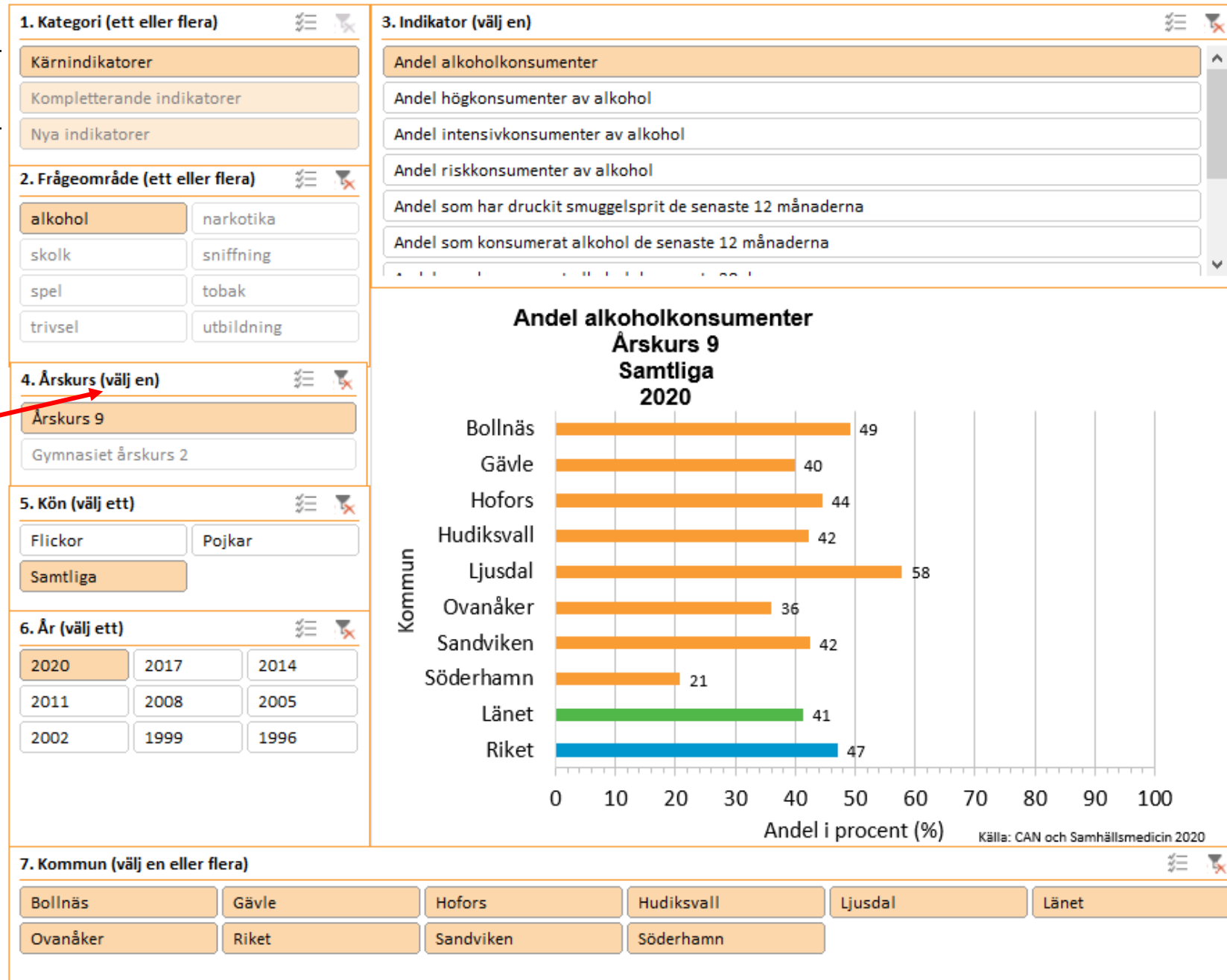
Hur fungerar dashboarden?

Filtrera vad du vill visa i diagrammet.

Du väljer flera alternativ i respektive filter genom att hålla in CTRL samtidigt som du klickar på alternativen.

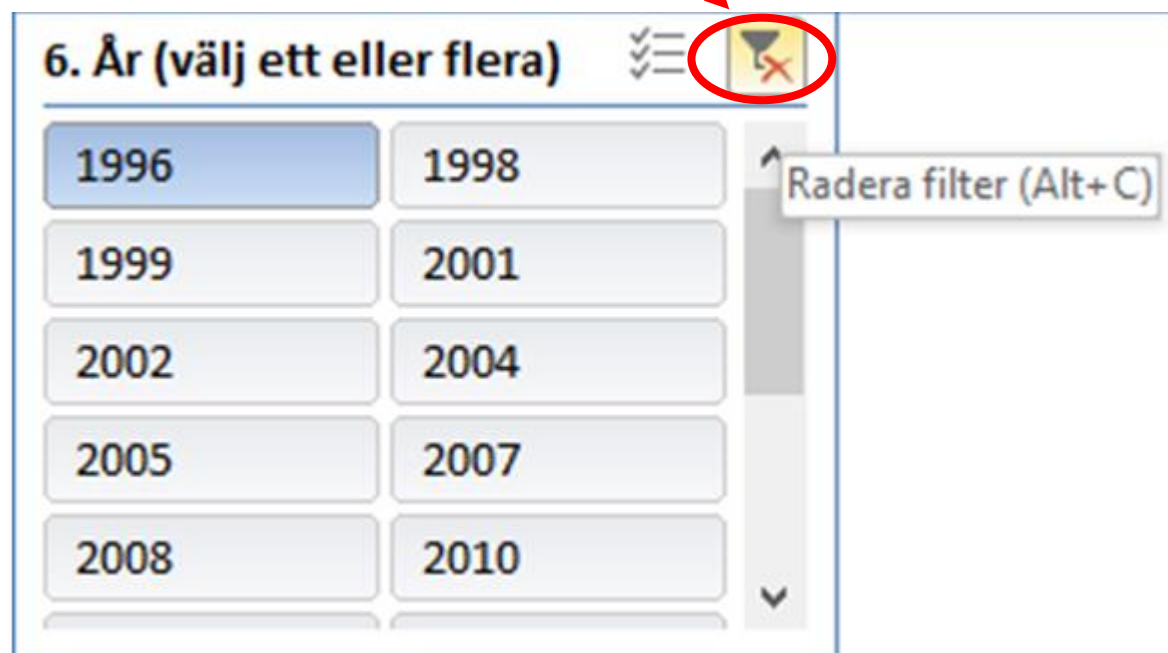
Om det står att du endast ska välja ett alternativ – välj inte flera. Då kommer diagrammet visa felaktig information. T.ex. går det inte att i detta diagram se resultatet för Årskurs 9 och Gymnasiet årskurs 2 samtidigt.

Vad du kan välja och vilka inställningar du kan välja flera av varierar beroende på vilken typ av diagram eller graf du ska visa, så följ instruktionerna i varje avsnitt.

Hur fungerar dashboarden?

För att markera alla alternativ i ett filter, klicka på den lilla filtersymbolen högst upp i högra hörnet.

A screenshot of a filter interface. The title is "6. År (välj ett eller flera)". To the right of the title are three icons: a list icon, a filter icon (a funnel with a red 'x'), and a refresh icon. The filter icon is circled in red. Below the title is a grid of year buttons: 1996, 1998, 1999, 2001, 2002, 2004, 2005, 2007, 2008, and 2010. A tooltip "Radera filter (Alt+C)" is visible over the filter icon.

6. År (välj ett eller flera)	
1996	1998
1999	2001
2002	2004
2005	2007
2008	2010

Då kommer alla alternativ i fältet bli markerade!

A screenshot of the same filter interface as the previous one, but with all year buttons highlighted in blue. A red arrow points down from the text above to the filter icon in the top right corner.

6. År (välj ett eller flera)	
1996	1998
1999	2001
2002	2004
2005	2007
2008	2010

Hur fungerar dashboarden?

Om diagramtiteln visar "(flera objekt)" eller "(alla)" har något blivit fel. Detta sker om du t.ex. valt att visa flera frågor, flera årskurser eller flera kommuner samtidigt.

I detta exempel har jag valt två årskurser och två kommuner (Länet och Riket), vilket resulterat i att det blivit fel. Det står hur många alternativ du ska välja i respektive filter.

Händer detta: börja om enligt instruktionerna.

Vill du återställa helt och börja om från början kan du markera alla alternativ i alla filter genom att klicka på symbolen

och börja om från början med fält 1.

Vill du se samtliga frågor i fältet '3. Indikator', markera samtliga alternativ i fält 1 och 2.

1. Kategori (ett eller flera)

Kärnindikatorer
Kompletterande indikatorer
Nya indikatorer

2. Frågeområde (ett eller flera)

alkohol
narkotika
skolk
sniffning
spel
tobak
tvärsel

6. År (välj ett eller flera)

1996 1998
1999 2001
2002 2004
2005 2007
2008 2010

7. Kön (välj ett eller flera)

Flickor
Pojkar
Samtliga

3. Indikator (välj en)

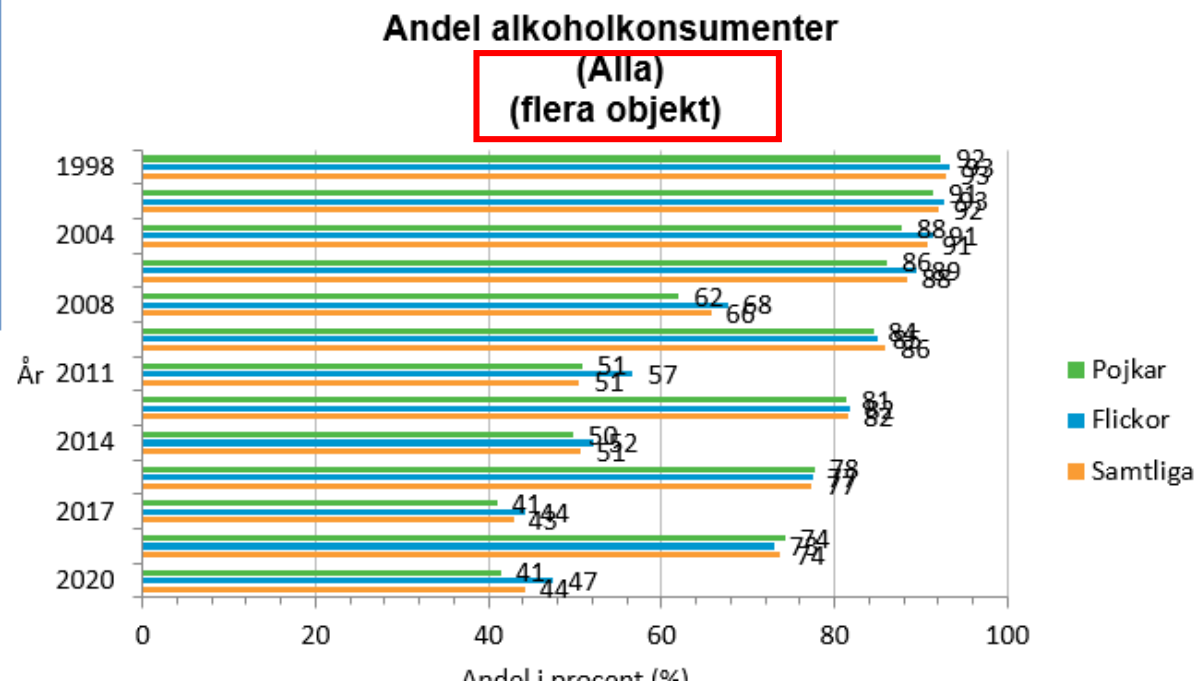
Andel alkoholkonsumenter
Andel högkonsumenter av alkohol
Andel intensivkonsumenter av alkohol
Andel som har druckit smuggelsprit de senaste 12 månaderna
Andel som senaste 12 månaderna har druckit hembränd sprit

4. Årskurs (välj en)

Gymnasiet årskurs 2 Årskurs 9

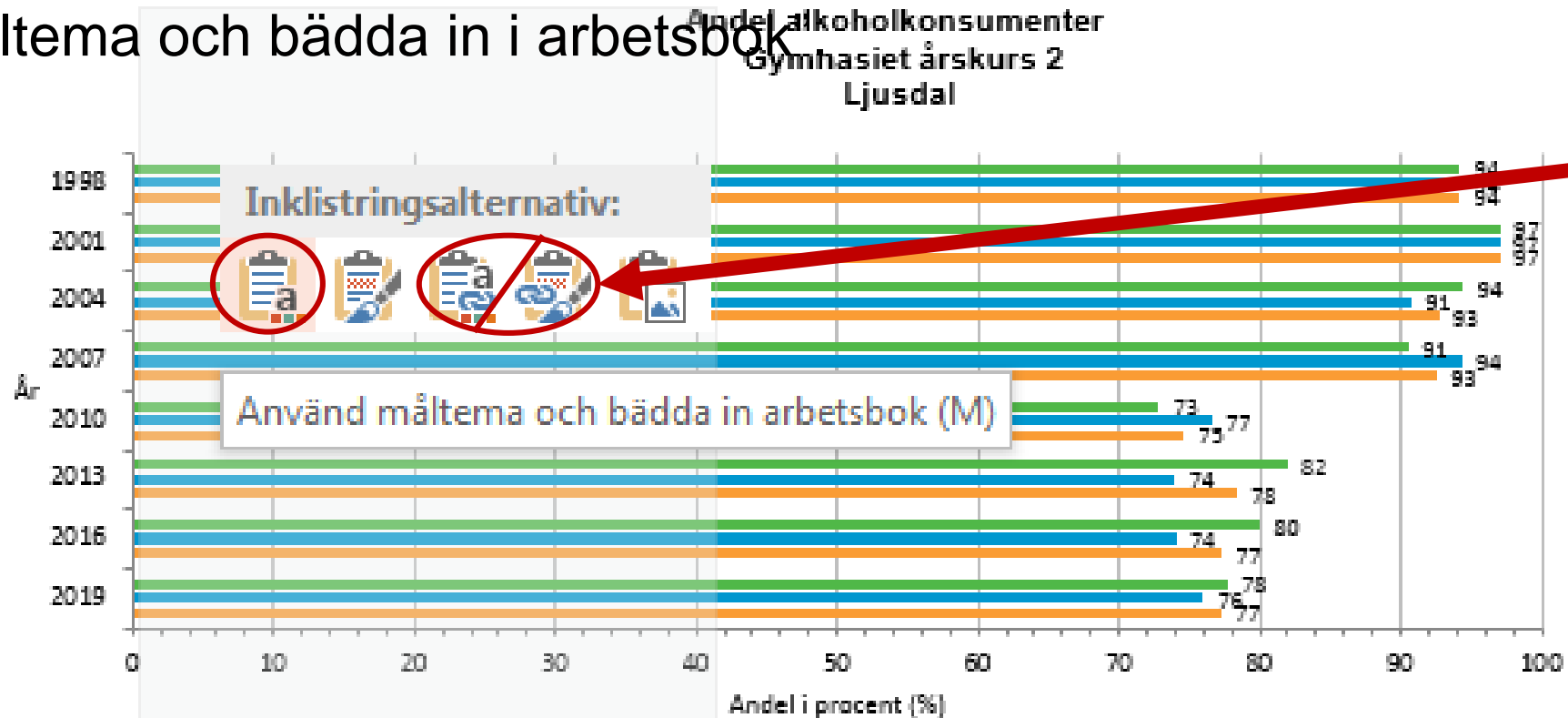
5. Kommun (välj en)

Böfnäs Gävle Hofors Hudiksvall Ljusdal Länet
Nordanstig Ockelbo Ovanåker Riket Sandviken Söderhamn

Klipp ut och klistra in en bild till powerpoint eller word

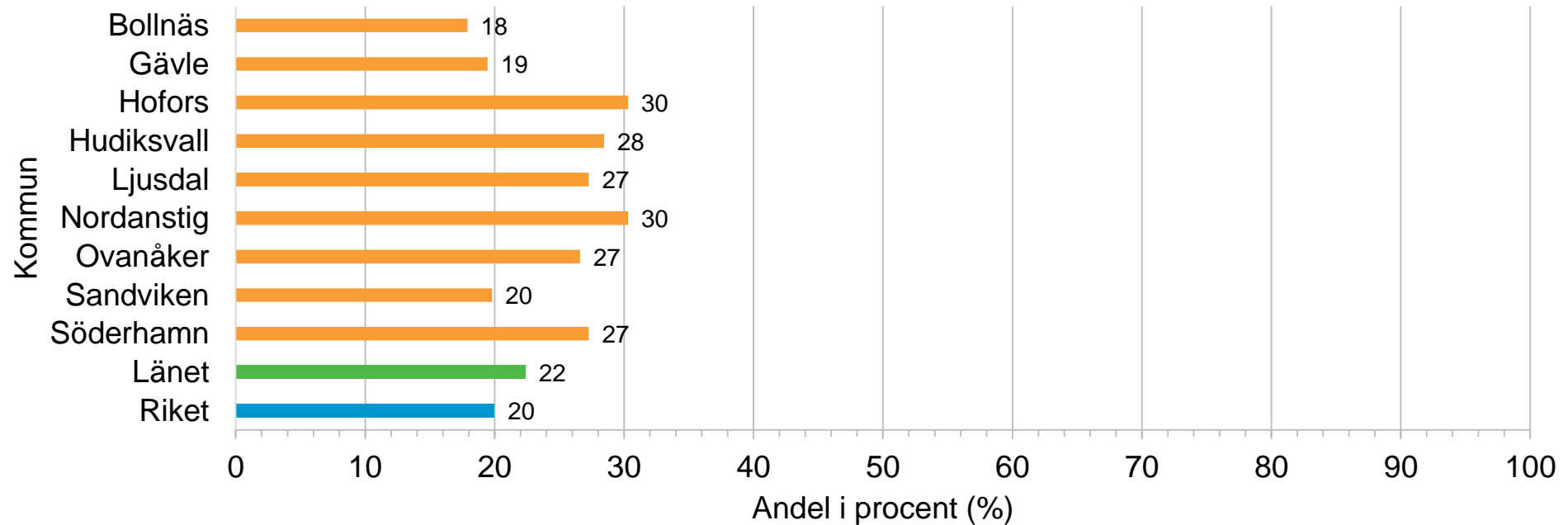
1. Högerklicka på diagrammet/grafen i dashboarden (eller CTRL+C)
2. Klistra in i powerpoint/word genom att högerklicka och välj "Använd måltema och bädda in i arbetsbok"

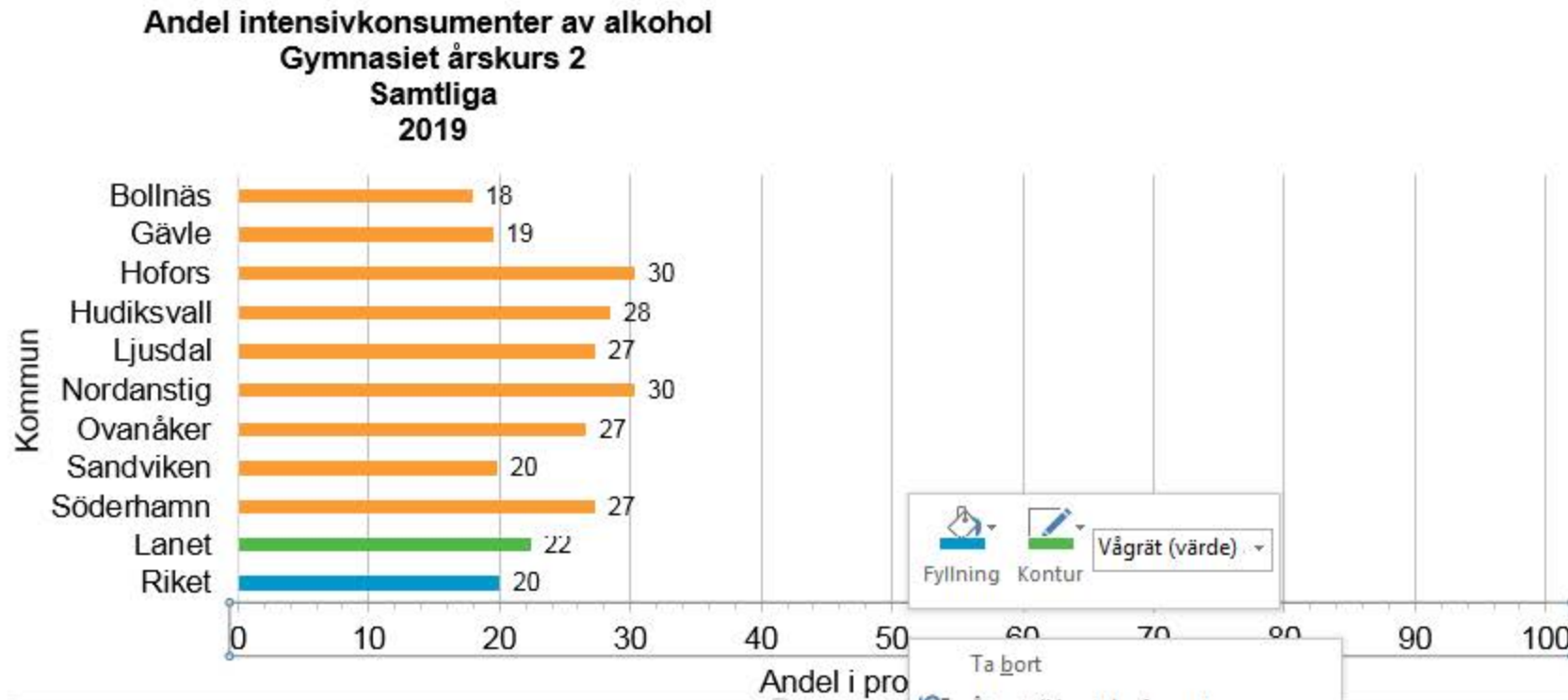
Väljer du att klistra in med ett av dessa "länkade" alternativ så kommer diagrammet ändras när du ändrar det i dashboarden

Ändra inställningar/färger/skala

Andel intensivkonsumenter av alkohol
Gymnasiet årskurs 2
Samtliga
2019

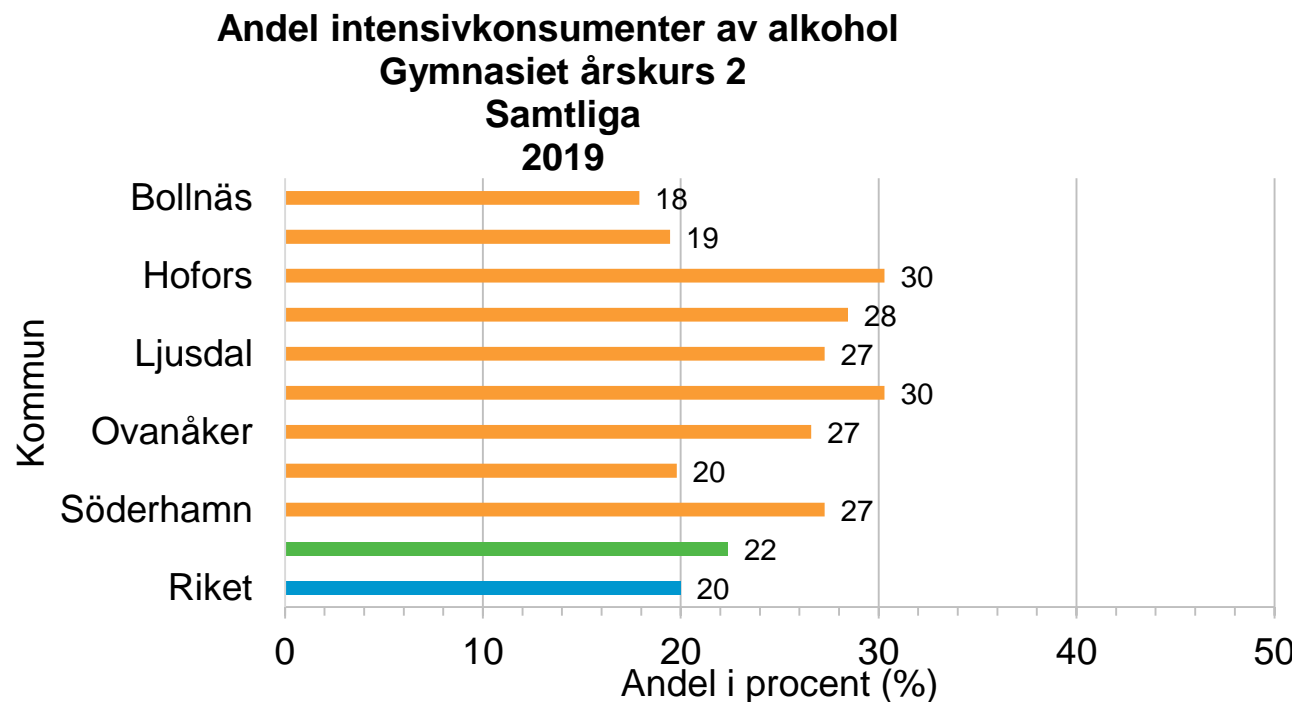
Ändra skala

ningar

Ändra skala

Ändra högsta gränsen på axeln till det du vill visa, t ex 50.

Formatera axel

ALTERNATIV FÖR AXEL | TEXTALTERNATIV

Gränser

Minst 0,0 Automatisk

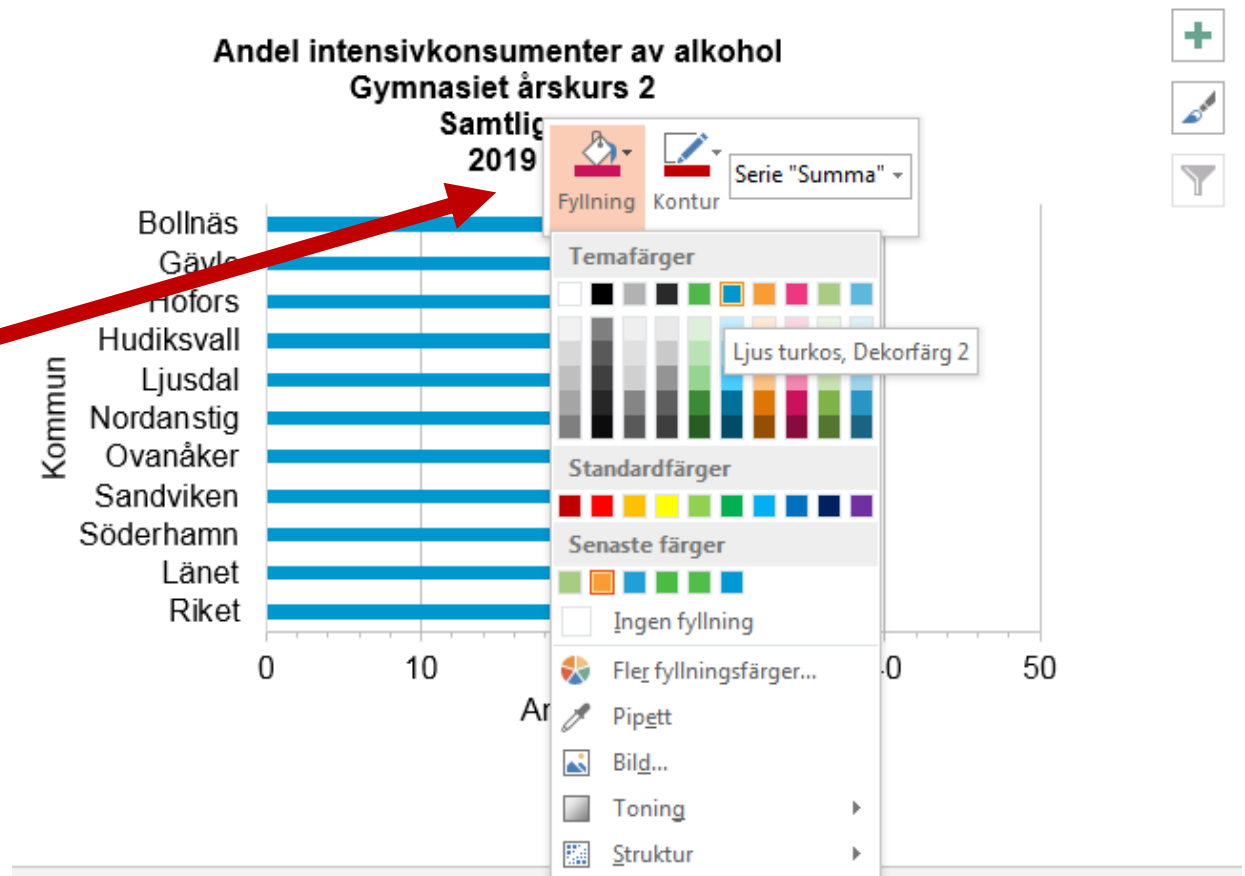
Högst 50,0 | ÄndraTillbaka

X-axeln går endast till 50 % istället för 100 %

Ändra färg på staplarna/linjer

Markera staplarna genom att klicka på en stapel. Om du endast vill ändra en stapel klickar du en till gång på den.

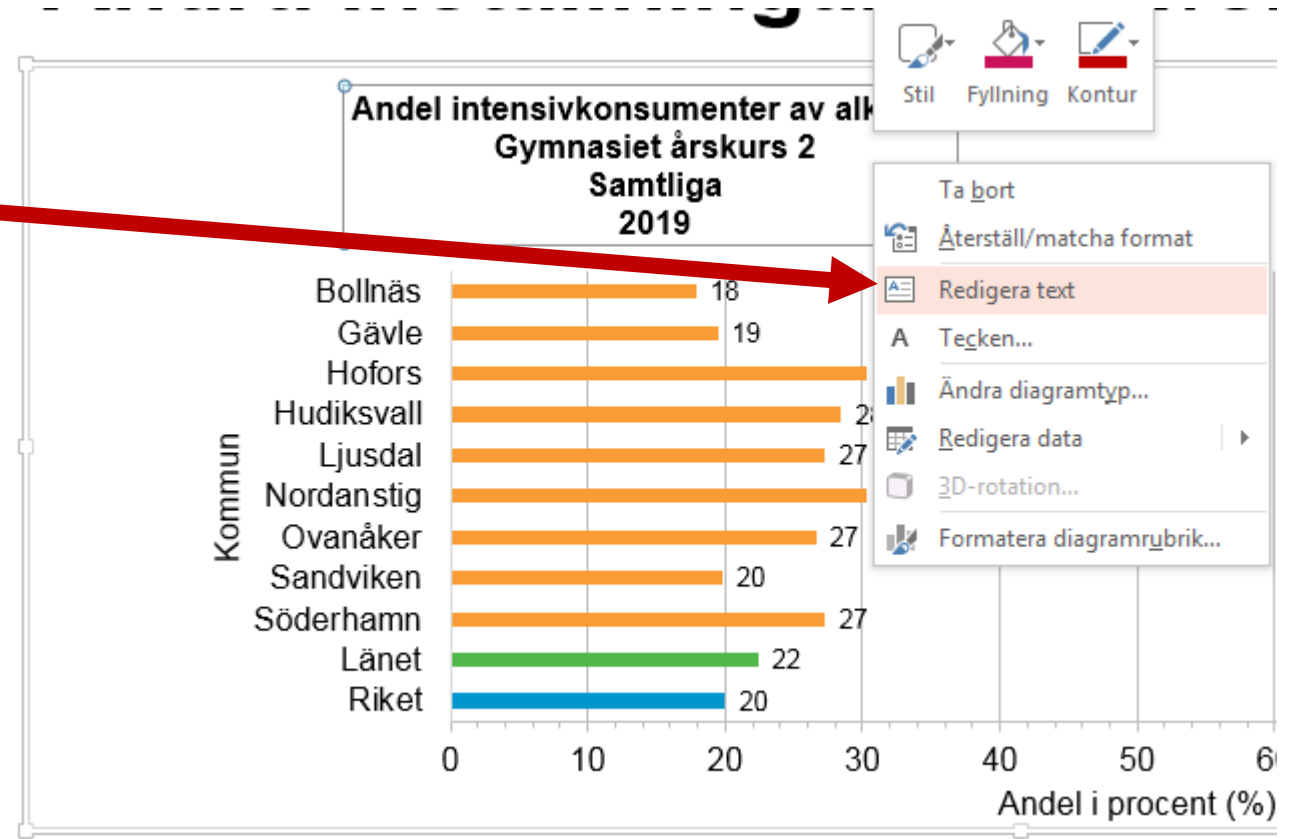
Välj vilken färg du vill ha under "Fyllning"

Ändra text

Vill du ändra i någon text, högerklicka på texten och välj "Redigera text".

Det går att redigera både diagramrubriken och axelrubrikerna.

Att analysera och använda resultatet

Bilder från RKA: <https://rka.nu/> (Rådet för främjande av kommunala analyser) och SKR.

Från webinarium *Konsten att prioritera – hur dra nytta av statistiken i Strategi för hälsa?* Utgångspunkt i indikatorer från Strategi för hälsa men kan appliceras på t.ex. CAN-siffror också.

<https://skr.se/tjanster/kurserochkonferenser/kalenderhandelser/webbinariumkonstenattprioriterahurdranyttaavstatistikenistrategiforhalsa.33793.html>

Länk till sändning: https://api.screen9.com/preview/JgN_OI2a89yOt4DkKWJiyzdNoKxO1sJ57xYekMMMpvuVunmE6cMVs1MD0dHnou3W

De slides jag har lagt in här dras ca 37 minuter in i sändningen

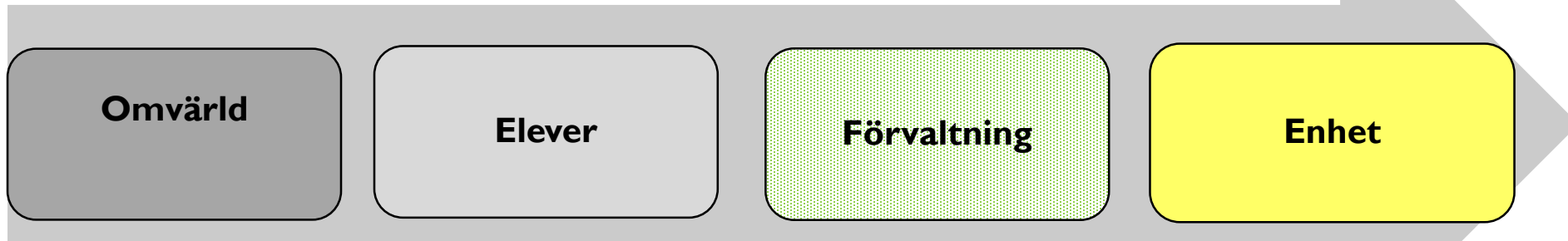
Fokusera

- Beskriv avvikelsen
- Är den ett problem? Varför?
- Vad syns den i jämförelse med

- lagar
- mål
- över tid
- mellan kön
- riket
- liknande kommuner
- kommungrupp
- län
- enheter

Möjliga orsaker till avvikelse

Lagstiftning
Befolkning
Arbetsmarknad
Ekonomi
Utbildning

Behov
Önskemål
Förväntan
Naturlig
variation

Styrning
Organisation
Ledarskap
Riktlinjer
Ambitionsnivå
Kultur

Ledarskap
Ambitionsnivå
Effektivitet
Kompetens
Arbetsätt
Medarbetar-
engagemang
Kultur

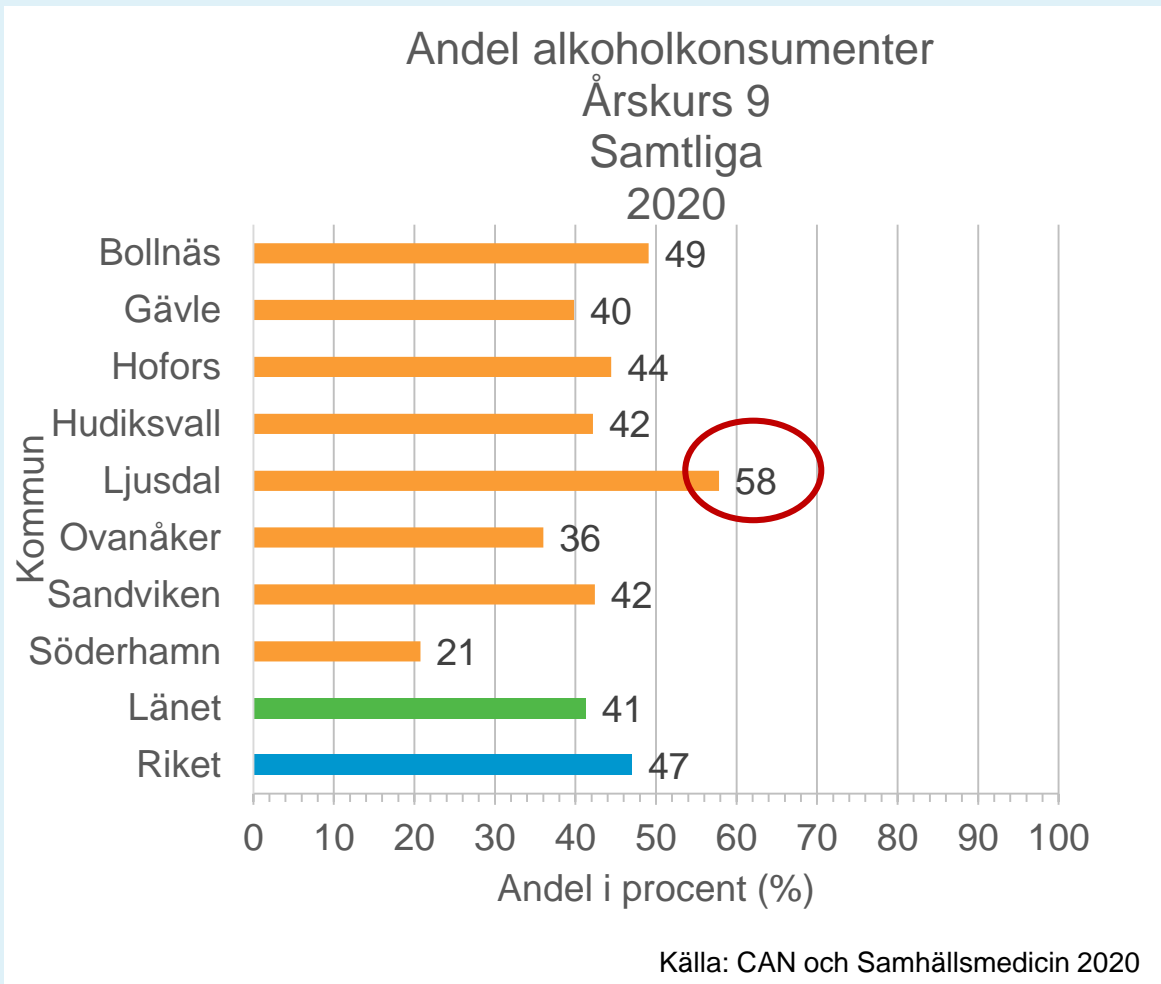
Dra slutsatser

- Vilka föreslagna orsaker stämmer?
- Vilka stämmer inte? (Avfärda myter)
- Vilka är de viktigaste orsakerna?
- Vilka samband och mönster finns?

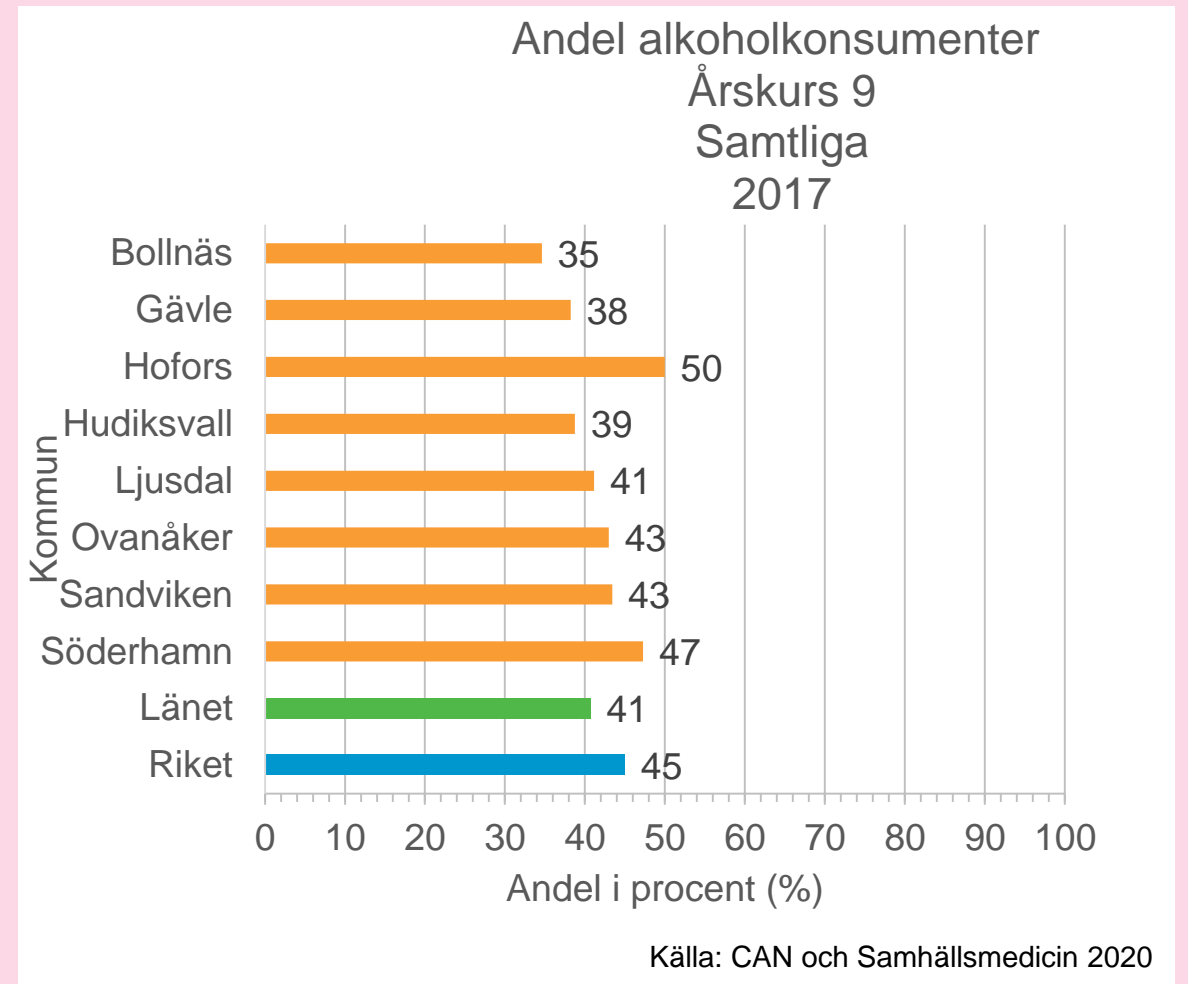

Exempel Ljusdal

2020

2017

Exempel Ljusdal

Samtliga Ljusdal Åk 9 Andel alkoholkonsumenter

År	Procent	Lägre konfidens intervall	Högre konfidens intervall	Antal svarande
2020	58	47	68	83
2017	41	34	49	175
2014	58	49	66	131
2011	58	50	65	152

- Antal svarande mycket lägre än tidigare
- Konfidensintervallen överlappar – inte en signifikant ökning
- Vad kan avvikelserna bero på? Orsaker?

Ni kommer få följande av mig:

- Dashboard
- Powerpoints med diagram för er kommun (+ resultat på skolnivå för Bollnäs, Gävle, Hudiksvall, Sandviken)
- Tabellbilagor med resultatet för alla frågor på länsnivå
- Kopia av frågeformuläret
- CAN:s rapport
- Samhällsmedicins rapport

→ Filerna kommer att skickas via säkra meddelanden, du kommer att få ett mail med en länk som du ska gå in på och logga in med bankid

TACK!

Frågor: susanna.mixer@regiongavleborg.se

Länkar:

- Rapporter, dashboard och information från Samhällsmedicin och Region Gävleborg hittar ni här: [Alkohol- och drogvaneundersökning - Region Gävleborg \(regiongavleborg.se\)](https://regiongavleborg.se)
- CAN:s hemsida: <https://www.can.se/>
- Tobaksfakta: <https://tobaksfakta.se/>

regiongavleborg.se